

RAPORT

O STANIE GMINY BRUDZEŃ DUŻY ZA ROK 2019

Spis treści

Wstęp.....	4
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
1.1. Położenie i powierzchnia gminy.....	5
1.2. Organy gminy	6
1.3. Gminne jednostki organizacyjne	11
1.4. Sołectwa.....	11
1.5. Partnerstwo międzygminne	14
1.6. Ludność i dynamika zmian.....	17
1.7. Gospodarstwa Rolne.....	21
1.8. Podmioty gospodarcze.....	23
1.9. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Brudzeń Duży.....	23
2. SYTUACJA FINANSOWA GMINY	26
2.1. Wysokość budżetu i poziom zadłużenia.....	26
2.2. Zaległości podatkowe podatników	28
3. STAN REALIZACJI INWESTYCJI.....	29
3.1. Zadania i poziom wydatków inwestycyjnych	29
4. ZADANIA REMONTOWE ZREALIZOWANE W 2019 ROKU W SOŁECTWACH	33
4.1. Remonty dróg i świetlic.....	33
4.2. Fundusz sołecki	34
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.....	36
5.1. Infrastruktura techniczna	36
5.2. Zagospodarowanie przestrzenne.....	40
6. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA ŚRODOWISKA	42
6.1. Gospodarowanie odpadami	42
6.2. Zadania z zakresu ochrony środowiska	44
6.3. Edukacja ekologiczna w gminie	47
6.4. Program opieki nad zwierzętami	48
7. TRANSPORT.....	49
7.1. Komunikacja miejska	49
7.2. Dowożenie dzieci	50
8. OŚWIATA	51
8.1. Sieć szkolno-przedszkolna w 2019 roku w gminie Brudzeń Duży	51
8.2. Baza oświatowa	51
8.3. Realizowane zadania oświatowe	52
8.4. Poziom wydatków na oświatę i zrealizowane inwestycje.....	55
9. WYDARZENIA KULTURALNE, PROMOCJA GMINY	57
9.1. Wydarzenia kulturalne i promocja gminy.....	57

10. STAN MIENIA KOMUNALNEGO	66
10.1. Przysługujące gminie prawa własności	66
10.2. Zmiany w stanie mienia komunalnego w 2019 roku.....	66
10.3. Wysokość dochodów oraz wartość własności nieruchomości.....	67
10.4. Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym gminy.....	67
11. POMOC SPOŁECZNA.....	69
11.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019 roku	69
10.2. Gminne programy wspierania rodziny	73
10.3. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	79

Wstęp

Szanowni Państwo,

po raz drugi przedstawiam Wam raport o stanie Gminy Brudzeń Duży, który jest wymogiem znowelizowanej w 2018 roku Ustawy o samorządzie gminnym. Zawiera on w sobie zbiór informacji, dzięki którym wspólnie będziemy mogli podejmować dalsze decyzje co do kierunków rozwoju naszej „małej ojczyzny”. W opracowaniu przybliżono możliwie szerokie spektrum życia Gminy Brudzeń Duży, szereg tabel i statystyk oraz zaprezentowano wszystkie obszary tematyczne, którymi w swojej pracy zajmuje się Wójt Gminy Brudzeń Duży oraz Rada Gminy. Dziękuję wszystkim urzędnikom oraz pracownikom jednostek organizacyjnych za przygotowanie niniejszego dokumentu i zachęcam Państwa do lektury.

Z poważaniem
Andrzej Dwojnych
Wójt Gminy Brudzeń Duży

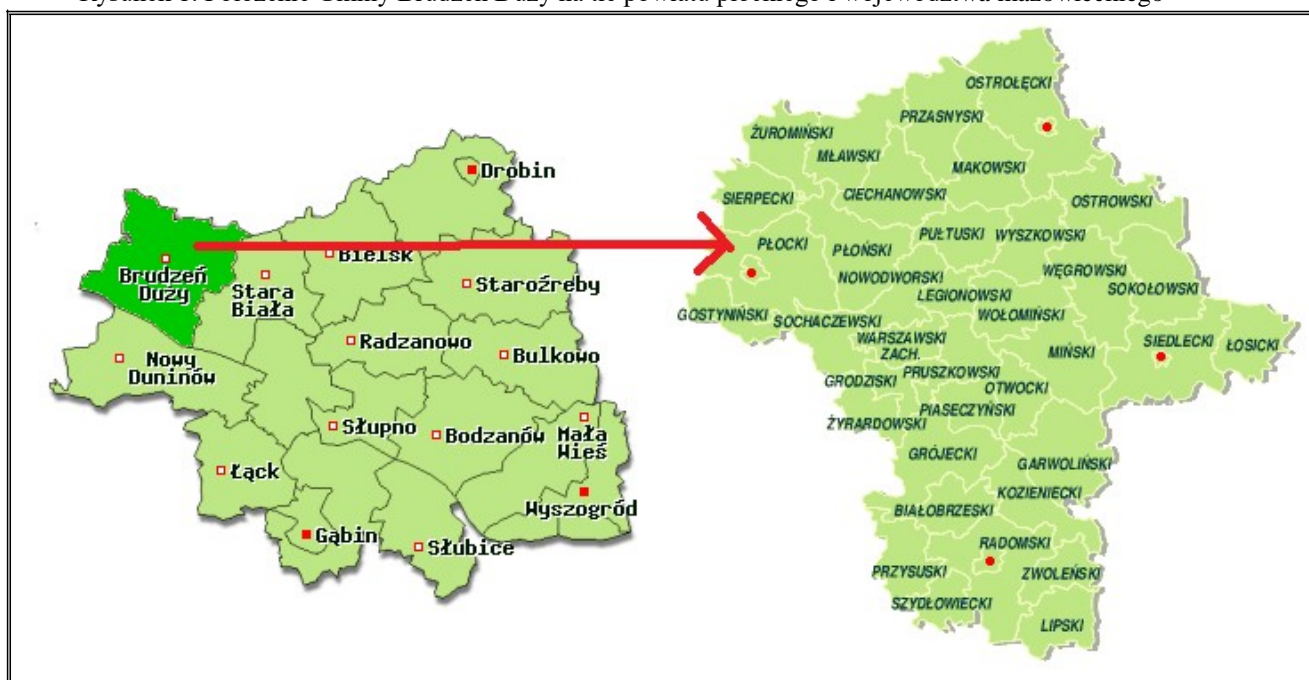
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie i powierzchnia gminy

Gminę Brudzeń Duży, w obecnych granicach administracyjnych, utworzono Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie, z dniem 1 stycznia 1973 roku.

Położna jest w województwie mazowieckim, w zachodniej części powiatu płockiego nad rzeką Wisłą, a także wzdłuż meandrującej rzeki Skrwy. Na terenie gminy znajduje się Brudzeński Park Krajobrazowy. Wśród gmin powiatu płockiego gmina Brudzeń Duży zajmuje pierwszą lokatę pod względem wielkości z powierzchnią 162 km kwadratowych, co stanowi 9% powierzchni powiatu. Liczba mieszkańców gminy na koniec 2019 roku wyniosła 8188 mieszkańców.

Rysunek 1. Położenie Gminy Brudzeń Duży na tle powiatu płockiego i województwa mazowieckiego

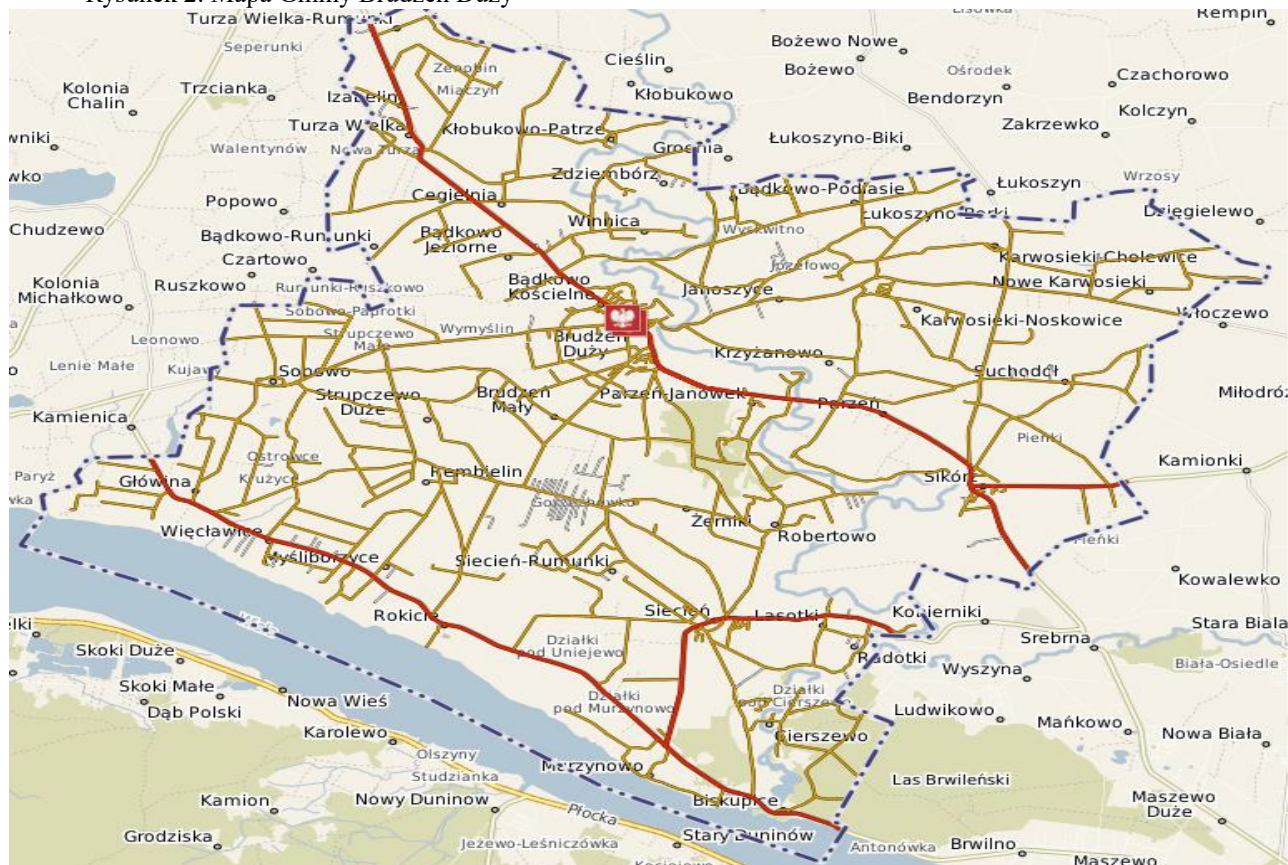

Gmina graniczy :

- od strony północno-zachodniej z gminą Tłuchowo powiatu lipnowskiego,
- od północnego wschodu z gminą Mochowo powiatu sierpeckiego,
- od wschodu z gminą Stara Biała powiatu płockiego,
- od strony południowej z rzeką Wisłą (a za nią z gminą Nowy Duninów),
- od strony południowo-zachodniej z gminą Dobrzyń nad Wisłą (a za nią z gminą Włocławek).

Gmina zlokalizowana jest na skrzyżowaniu ważnych dróg, dzięki którym możliwy jest dojazd do takich miast jak Płock, Włocławek, Toruń.

Rysunek 2. Mapa Gminy Brudzeń Duży

Siedzibą gminy jest miejscowość Brudzeń Duży, który leży na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 559 z Płocka do Lipna i dalej do Torunia oraz drogi powiatowej nr 179 prowadzącej do Dobrzynia nad Wisłą i dalej do Włocławka. Miejscowość Brudzeń Duży leży w odległości 20 km od Płocka, 30km od Lipna, 14 km od Dobrzynia, 40 km od Włocławka, 70 km Torunia i 130 km od Warszawy.

Bliskie sąsiedztwo Płocka i związane z tym migracje, korzystnie wpływają na zwiększenie liczby mieszkańców gminy, która składa się z 43 miejscowości i podzielona jest na 33 sołectwa.

1.2. Organy gminy

Gmina jest podstawową jednostką lokalnego samorządu terytorialnego, powołaną do organizacji życia publicznego na swoim terytorium. Wszystkie osoby, które na stałe zamieszkują na obszarze gminy, z mocy ustawy o samorządzie gminnym, stanowią gminną wspólnotę samorządową.

WÓJT GMINY

Wójt jest organem wykonawczym, którego kadencja trwa 5 lat. Wójtem gminy Brudzeń Duży jest Andrzej Paweł Dwojnych, który w wyborach z dnia 21 października 2018 r. został przez mieszkańców wybrany na to stanowisko na kolejną, trzecią kadencję. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Wójt kieruje bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

Do zadań wójta, zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, należy w szczególności:

- przygotowywanie projektów uchwał rady gminy;

- opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- określanie sposobu wykonywania uchwał;
- gospodarowanie mieniem komunalnym;
- wykonywanie budżetu;
- zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

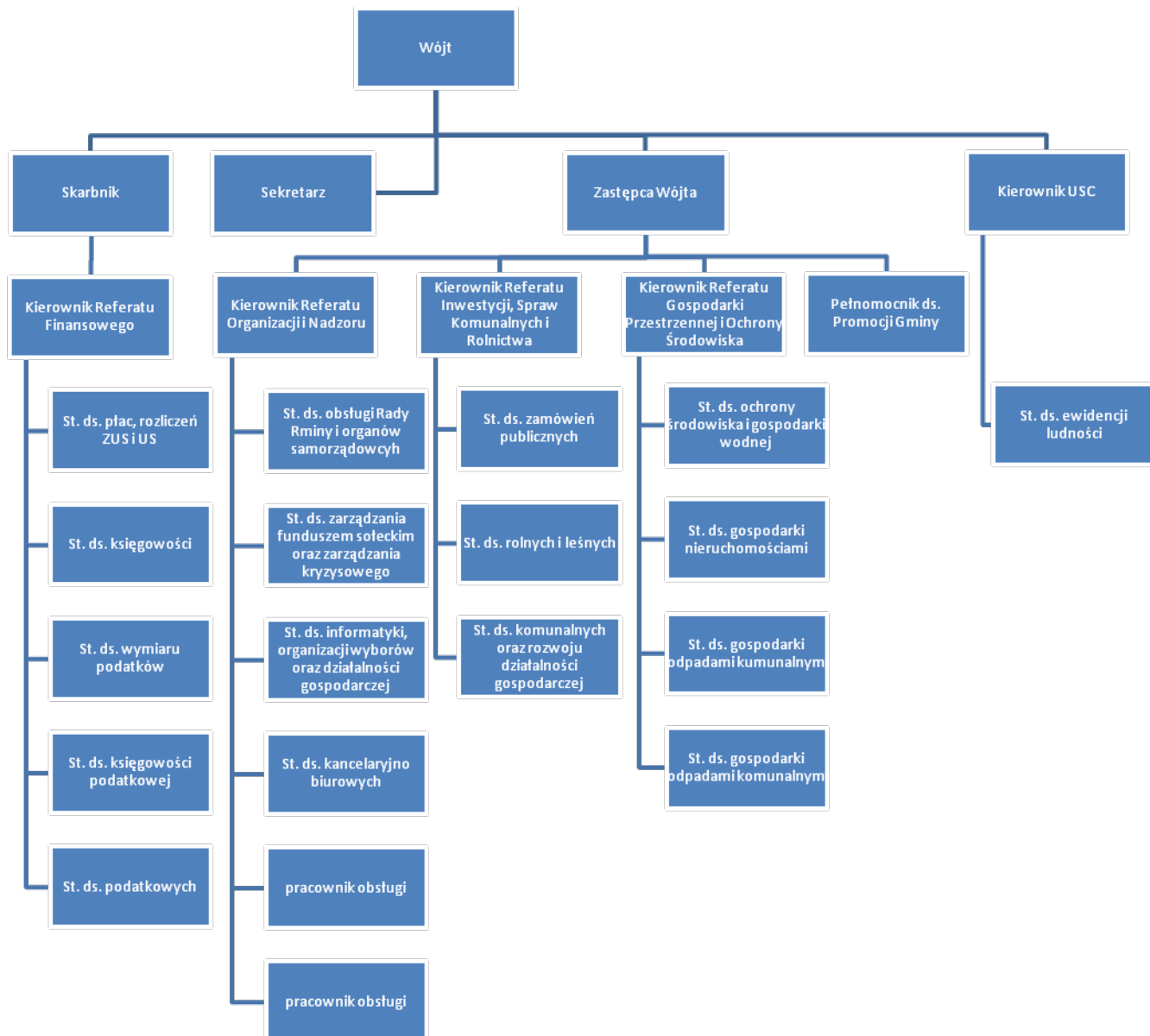
Wójt Gminy wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy oraz jednostek pomocniczych. Urząd Gminy w Brudzeniu Dużym spełnia zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych gminie w drodze zawartych porozumień.

Fot. 1. Budynek Urzędu Gminy w Brudzeniu Dużym

Struktura Organizacyjna Urzędu Gminy Brudzeń Duży kształtuje się następująco:

Tabela 1. Schemat organizacyjny w Urzędzie Gminy Brudzeń Duży

RADA GMINY

Rada Gminy Brudzeń Duży jest organem stanowiącym i kontrolnym Gminy, wybieranym na pięcioletnią kadencję.

Do właściwości Rady Gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy. Są to m.in.:

- uchwalanie statutu gminy;
- uchwalanie budżetu gminy;
- uchwalanie programów gospodarczych;
- uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach;
- ustalanie zakresu działania jednostek pomocniczych;
- przyjmowanie programów rozwoju.

Ustrój gminy określa Statut Gminy Brudzeń Duży przyjęty uchwałą nr XXXVII/244/18 Rady Gminy Brudzeń Duży z dn. 5 listopada 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz., poz. 10589 z dn. 05 listopada 2018 r. z późn. zm.)

Rada Gminy Brudzeń Duży liczy 15 radnych wybieranych w wyborach powszechnych. Wybory do samorządu gminnego odbyły się w dniu 21 października w 2018 r.

Skład Rady Gminy Brudzeń Duży VIII kadencji przedstawia się następująco:

Tadeusz Wojciech Borowicki - Przewodniczący Rady Gminy,
Lech Franciszek Rutkowski - Wiceprzewodniczący Rady Gminy,
Sławomir Karpiński – Radny Rady Gminy,
Walentyna Kowalska – Radna Rady Gminy,
Tomasz Krankiewicz – Radny Rady Gminy,
Aleksandra Maria Krzemińska – Radna Rady Gminy,
Adam Roman Mański – Radny Rady Gminy,
Sławomir Marciniak – Radny Rady Gminy,
Iwona Matusiak – Radna Rady Gminy,
Rafał Nowak – Radny Rady Gminy,
Anna Pawlikowska – Radna Rady Gminy,
Hanna Danuta Skierkowska – Radna Rady Gminy,
Ryszard Skonieczny – Radny Rady Gminy,
Andrzej Piotr Szwech – Radny Rady Gminy,
Michał Wrześniewski – Radny Rady Gminy.

Fot. 2. Rada Gminy Brudzeń Duży kadencji 2018-2023

Od góry od lewej: Michał Wrześniewski, Tomasz Krankiewicz, Sławomir Marciniak, Aleksandra Krzemińska, Andrzej Szwech, Anna Pawlikowska, Ryszard Skonieczny, Rafał Nowak.

Na dole od lewej: Sławomir Karpiński, Iwona Matusiak, Walentyna Kowalska, Tadeusz Borowicki (Przewodniczący Rady Gminy), Andrzej Dwojnych (Wójt Gminy), Hanna Skierkowska, Lech Rutkowski (Wiceprzewodniczący Rady Gminy), Adam Mański.

Rada obraduje na sesjach zwołanych przez Przewodniczącego Rady Gminy. Termin sesji, jej miejsce i porządek obrad podaje się do wiadomości mieszkańców. W 2019 r. Rada Gminy Brudzeń Duży obradowała na 10 sesjach, podczas których przyjęła łącznie 76 uchwał.

Rada Gminy korzysta z systemu pozwalającego na transmitowanie i nagrywanie za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk, a także na odbywanie głosowań jawnych przy pomocy urządzeń umożliwiających sporządzenie i utrwalenie imiennego wykazu głosowań radnych.

Rada Gminy Brudzeń Duży VIII kadencji pracuje w stałych Komisjach Rady Gminy w następujących składach osobowych:

KOMISJA REWIZYJNA:

1. Adam Ryszard Mański – Przewodniczący Komisji,
2. Ryszard Skonieczny - Zastępca Przewodniczącego Komisji,
3. Sławomir Karpiński - Członek Komisji,
4. Aleksandra Maria Krzemińska - Członek Komisji,
5. Andrzej Piotr Szwech - Członek Komisji.

KOMISJA SKARG, WNIOSKÓW I PETYCJI:

1. Anna Pawlikowska – Przewodnicząca Komisji,
2. Ryszard Skonieczny- Zastępca Przewodniczącego Komisji,
3. Sławomir Karpiński- Członek Komisji,
4. Sławomir Marciniak- Członek Komisji,
5. Iwona Matusiak- Członek Komisji.

KOMISJA BUDŻETOWA:

1. Walentyna Kowalska – Przewodnicząca Komisji,
2. Andrzej Piotr Szwech- Zastępca Przewodniczącego Komisji,
3. Tomasz Krankiewicz- Członek Komisji,
4. Sławomir Marciniak- Członek Komisji,
5. Iwona Matusiak- Członek Komisji.

KOMISJA POLITYKI SPOŁECZNEJ:

1. Michał Wrześniewski– Przewodniczący Komisji,
2. Hanna Skierkowska- Zastępca Przewodniczącego Komisji,
3. Tomasz Krankiewicz- Członek Komisji,
4. Aleksandra Maria Krzemińska- Członek Komisji,
5. Rafał Nowak- Członek Komisji.

1.3. Gminne jednostki organizacyjne

W celu wykonywania zadań gmina może tworzyć jednostki organizacyjne, a także zawierać umowy z innymi podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Gminne jednostki organizacyjne w gminie Brudzeń Duży:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzeniu Dużym
- Zdrowie” – Brudzeński Zakład Opieki Zdrowotnej w Brudzeniu Dużym
- Biuro Obsługi Szkół Samorządowych w Brudzeniu Dużym
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Brudzeniu Dużym
- Gimnazjum im. Pawła Włodkowica w Brudzeniu Dużym (do 31.08.2019 r.)
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Sikorzu
- Zespół Szkół w Siecieniu
- Gminna Biblioteka Publiczna w Brudzeniu Dużym, z filiami w Siecieniu i Sikorzu

1.4. Sołectwa

W Gminie Brudzeń Duży utworzone są 33 jednostki pomocnicze gminy – sołectwa.

Na mocy Uchwały Nr IV/37/19 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 lutego 2019 r. (31 sołectw) i Zarządzenia Nr 19/19 Wójta Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 lutego 2019 r. (2 sołectwa).

W okresie od 9 marca do 14 kwietnia 2019 r. odbyły się wybory organów jednostek pomocniczych gminy, które stanowią Sołtysi i Rady Sołeckie składające się z 3 – 6 członków Rad Sołeckich wybranych na czteroletnią kadencję, tj. 2019 r. – 2023 r.

W wyniku w/w wyborów w 28 Sołectwach nastąpiła reelekcja osób pełniących tę funkcję w poprzedniej kadencji, natomiast w 5 Sołectwach stanowisko objęli mieszkańcy wybrani po raz pierwszy.

W grupie Sołtysów, w naszej gminie znajdują się osoby pełniące tę zaszczytną funkcję już ponad 20 lat. Należą do nich: Wojciech Fabisiak, Krzysztof Smardzewski, Sławomir Karpiński, Teresa Geras i Irena Matusiak.

Tabela 2. Wykaz Sołtysów pełniących funkcję z dwudziestoletnim stażem i dłużej

Lp.	Sołectwo	Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji
1.	Gorzechowo	Sławomir Karpiński	1999 - 2023
2.	Karwosieki Noskowice	Teresa Geras	1997 - 2023
3.	Myślborzyce	Irena Matusiak	1999 - 2023
4.	Parzeń	Krzysztof Smardzewski	1986 - 2023
5.	Żerniki	Wojciech Fabisiak	1967 - 2023

Sołtysiem z wieloletnim stażem jest również Marianna Lewandowska, pełniąca funkcję Sołtysa Sołectwa Rokicie w latach: 1992 r. - 2019 r.

W skład Gminy Brudzeń Duży wchodzi 33 sołectwa o powierzchni wyznaczonej granicami administracyjnymi tworzących je wsi.

Tabela 3. Wykaz 33 sołectw

Lp.	Miejscowość	Sołectwo	Imię i nazwisko Sołtysa
1.	Brudzeń Duży	Brudzeń Duży	Ryszard Matłęga
2.	Brudzeń Mały	Brudzeń Mały	Katarzyna Wrześniewska Kamińska
3.	Bądkowo Kościelne	Bądkowo Kościelne	Anna Krajewska
	Bądkowo Jeziorne		
4.	Bądkowo Rumunki	Bądkowo Rumunki	Katarzyna Kowalska
5.	Bądkowo Rochny,	Bądkowo Rochny	Bożena Buczyńska
	Bądkowo Podlasie		
	Łukoszyno Borki		
6.	Cegielnia	Cegielnia	Anna Kowalewska
7.	Główina	Główina	Agnieszka Potalska
8.	Gorzechowo	Gorzechowo	Sławomir Karpiński
9.	Nowe Karwosieki	Nowe Karwosieki	Ewa Krajenta
10.	Karwosieki Cholewice	Karwosieki Cholewice	Piotr Matłęga

11.	Karwosieki Noskowice	Karwosieki Noskowice	Teresa Geras
12.	Krzyżanowo,	Krzyżanowo	Bożena Kłobukowska
	Janoszyce		
13.	Kłobukowo-Patrze	Kłobukowo -Patrze	Danuta Jędrzejewska
14.	Lasotki	Lasotki	Jadwiga Stępczyńska
	Radotki		
15.	Biskupice	Murzynowo	Zuzanna Karasiewicz
	Cierszewo		
	Murzynowo		
16.	Myślborzyce	Myślborzyce	Irena Matusiak
17.	Parzeń,	Parzeń	Krzysztof Smardzewski
	Parzeń-Janówek		
18.	Rembielin	Rembielin	Dorota Młotkowska
19.	Sikórz	Sikórz	Krzysztof Daniszewski
20.	Suchodół	Suchodół	Rafał Cukrowski
21.	Strupczewo Duże	Strupczewo	Agnieszka Strupczewska
22.	Sobowo	Sobowo	Agnieszka Gerwatowska
23.	Siecień Rumunki	Siecień Rumunki	Paweł Garwacki
24.	Siecień	Siecień	Lech Rutkowski
25.	Turza Mała	Turza Mała	Walentyna Kowalska
26.	Izabelin	Turza Wielka	Sławomir Piotrowski
	Turza Wielka		
	Wincentowo		
27.	Uniejewo	Uniejewo	Czesław Wysocki
28.	Więclawice	Więclawice	Maria Zagajewska
29.	Winnica	Winnica	Bożena Czubakowska
	Zdziembórz		
30.	Żerniki	Żerniki	Wojciech Fabisiak
31.	Rokicie (wieś)	Rokicie	Jerzy Tomaszewski
32.	Rokicie (osiedle)	Rokicie I	Hanna Tomaszewska
33.	Robertowo	Robertowo	Wojciech Szelański

Rysunek 3. Mapa z podziałem na sołectwa gminy Brudzeń Duży

1.5. Partnerstwo międzygminne

Gmina Brudzeń Duży należy do **Związku Gmin Regionu Płockiego (ZGRP)**, który jest związkiem międzygminnym zrzeszającym łącznie 19 gmin powiatu płockiego i części powiatów płońskiego oraz gostynińskiego. Założony został 14 kwietnia 1994 roku.

Członkowie:

- **Powiat Płocki**
 - Płock
 - Drobin
 - Gąbin
 - Wyszogród
 - Bielsk
 - Bodzanów
 - Brudzeń Duży
 - Bulkowo

- Łąck
- Mała Wieś
- Nowy Duninów
- Radzanowo
- Słupno
- Stara Biała
- Staroźreby
- **Powiat Płoński**
- Czerwińsk Nad Wisłą
- **Powiat Gostyniński**
- Gostynin - gmina
- Pacyna
- Szczawin Kościelny

Cele i władze:

- wspólne rozwiązywanie problemów o charakterze ponadgminnym;
- restrukturyzacja regionu w celu pełnego wykorzystania potencjału ludzkiego i rzeczowego oraz przeciwdziałanie bezrobociu;
- inicjowanie tworzenia kompleksowej infrastruktury społecznej, gospodarczej, technicznej;
- wspólne występowanie wobec uprawnionych podmiotów z inicjatywami korzystnych dla samorządu terytorialnego rozstrzygnięć legislacyjnych;
- reprezentowanie wspólnych interesów gmin wchodzących w skład Związku;
- podejmowanie działań integracyjnych związanych z planami utworzenia i funkcjonowania powiatu płockiego.

Pracami Związku kieruje zarząd, którego przewodniczącym jest Prezydent miasta Płocka.

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Gmina Brudzeń Duży należy do Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to największa ogólnopolska organizacja skupiająca 635 gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Związek jest bezpośrednim kontynuatorem tradycji przedwojennej organizacji o tej samej nazwie. Celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska.

Misją Związku jest służba na rzecz gmin wiejskich, a szczególnie pomoc w wysiłkach skierowanych na:

- rozwój demokracji lokalnej,
- stworzenie lokalnego rozwoju gospodarczego,
- integrację gmin i rozwój samorządności lokalnej.

Władze Związku

- Zgromadzenie Ogólne – najwyższa władza Związku Gmin Wiejskich RP, gdzie gminy członkowskie reprezentowane są przez Wójtów (Burmistrzów) lub ich pełnomocników.
- Zarząd – władza wykonawcza, organ odpowiadający za faktyczne, codzienne działania stowarzyszenia, zarządza stowarzyszeniem i reprezentuje je na zewnątrz. Zarząd jest wybierany spośród Wójtów (Burmistrzów) gmin członkowskich Związku.
- Komisja Rewizyjna – organ kontroli wewnętrznej, którego zadanie to kontrola całokształtu pracy zarządu, w tym zgodności ze statutem oraz obowiązującym prawem. Komisja wybierana jest spośród Wójtów (Burmistrzów) gmin członkowskich Związków.
- Rada Regionalna – powołana przez Zarząd na podstawie Statutu Związku, jako fakultatywny organ Związku, jednostka pomocnicza w realizacji zadań Związku.

Gmina Brudzeń Duży należy do **Lokalne Grupy Działania „Aktywni Razem”** utworzonej w 2014 roku. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania AKTYWNI RAZEM (LGD) skupia przedstawicieli z sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Inicjatorem powstania stowarzyszenia była Fundacja Aktywni Razem wdrażająca jako Lokalna Grupa Działania Inicjatywę Leader w latach 2006-2015.

Cele:

- szerokie działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i małych miast
- poprawa konkurencyjności obszaru LGD, jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej
- aktywizacja oraz inicjowanie współdziałania lokalnych środowisk.

Obszar działania

Miasta i gminy północno-zachodniego Mazowsza:

- Brudzeń Duży
- Gąbin (gmina miejsko-wiejska)
- Gostynin (gmina miejska)
- Gostynin (gmina wiejska)
- Iłów
- Łąck
- Nowy Duninów
- Pacyna
- Sanniki (gmina miejsko-wiejska)
- Słubice
- Szczawin Kościelny

Obszar objęty działalnością to 1386 km² z prawie 85 tys. mieszkańców.

Członkowie i władze stowarzyszenia

Członkami Stowarzyszenia jest ponad 72 członków zwyczajnych reprezentujących sektory: publiczny, społeczny i gospodarczy, w tym;

- władze publiczne i inne instytucje publiczne;
- partnerzy gospodarczy i społeczni;
- mieszkańcy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, w tym działające na rzecz ochrony środowiska i organizacji pozarządowych.

Władze Stowarzyszenia:

- Walne Zebranie Członków
- Rada
- Zarząd
- Komisja Rewizyjna.

1.6. Ludność i dynamika zmian

Dużym atutem Gminy Brudzeń Duży jest bliskie położenie Płocka, stanowiącego siedzibę powiatu płockiego – oddalone o ok. 20 km oraz stosunkowo niedużą odległość od Warszawy (ok. 130 km) siedziby władz województwa mazowieckiego, największego miasta kraju oraz stolicy Państwa. Bliskie sąsiedztwo Płocka i związane z tym migracje korzystnie wpływają na zwiększenie liczby mieszkańców Gminy oraz rozwój lokalnych i regionalnych firm handlowych oraz usługowych.

Tabela 4. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych miejscowości

Lp.	Miejscowość	Liczba osób zamieszkujących w miejscowości				
		2019-01-01	2019-03-31	2019-06-30	2019-09-30	2019-12-31
1	Biskupice	3	3	3	3	3
2	Bądkowo Jeziorne	121	123	122	122	122
3	Bądkowo Kościelne	361	360	360	361	364
4	Bądkowo-Podlasie	56	55	55	54	54
5	Bądkowo-Rochny	41	41	41	41	41
6	Bądkowo-Rumunki	45	45	45	45	46
7	Brudzeń Duży	1100	1099	1097	1099	1100
8	Brudzeń Mały	133	133	132	133	139
9	Cegielnia	92	93	94	94	95
10	Cierszewo	18	16	16	16	16
11	Główina	342	335	335	335	332
12	Gorzechowo	196	203	201	202	203
13	Izabelin	88	89	89	88	88
14	Janoszyce	77	76	76	76	76
15	Karwosieki-Cholewice	173	170	171	172	171
16	Karwosieki-Noskowice	103	103	103	102	101
17	Kłobukowo-Patrze	30	30	30	30	30
18	Krzyżanowo	98	98	97	99	99
19	Lasotki	138	137	137	136	138
20	Łukoszyno-Borki	76	75	75	73	73
21	Murzynowo	226	226	225	228	220
22	Myślborzyce	121	122	122	122	121
23	Nowe Karwosieki	126	127	129	129	128
24	Parzeń	415	413	409	412	411
25	Parzeń-Janówek	85	84	82	82	81
26	Radotki	42	36	36	36	35
27	Rembielin	167	169	166	167	166
28	Robertowo	98	98	98	99	98
29	Rokicie	213	210	210	209	199
30	Siecień-Rumunki	144	143	138	139	139
31	Siecień	807	814	815	809	812
32	Sikórz	998	999	1001	1003	1009
33	Sobowo	350	347	345	346	345
34	Strupczewo Duże	202	198	200	201	200
35	Suchodół	144	142	144	143	142

36	Turza Mała	145	147	147	148	149
37	Turza Wielka	67	66	66	65	64
38	Uniejewo	113	115	115	117	116
39	Więclawice	185	186	187	187	188
40	Wincentowo	63	64	63	63	62
41	Winnica	39	41	41	41	40
42	Zdziembórz	45	46	45	45	45
43	Żerniki	125	125	123	125	127
	RAZEM	8211	8202	8186	8197	8188

Tabela 5. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw

LP.	Sołectwo	Liczba osób zamieszkujących sołectwo				
		2019-01-01	2019-03-31	2019-06-30	2019-09-30	2019-12-31
1	Bądkowo Kościelne	482	483	482	483	486
2	Bądkowo-Rochny	173	171	171	168	168
3	Bądkowo-Rumunki	45	45	45	45	46
4	Brudzeń Duży	1100	1099	1097	1099	1100
5	Brudzeń Mały	133	133	132	133	139
6	Cegielnia	92	93	94	94	95
7	Główina	342	335	335	335	332
8	Gorzechowo	196	203	201	202	203
9	Karwosieki-Cholewice	173	170	171	172	171
10	Karwosieki-Noskowice	103	103	103	102	101
11	Kłobukowo-Patrze	30	30	30	30	30
12	Krzyżanowo	175	174	173	175	175
13	Lasotki	180	173	173	172	173
14	Murzynowo	247	245	244	247	239
15	Mysłiborzyce	121	122	122	122	121
16	Nowe Karwosieki	126	127	129	129	128
17	Parzeń	500	497	491	494	492
18	Rembielin	167	169	166	167	166
19	Robertowo	98	98	98	99	98
20	Rokicie I wieś	76	75	75	75	72
21	Rokicie II osiedle	137	135	135	134	127
22	Siecień-Rumunki	144	143	138	139	139
23	Siecień	807	814	815	809	812
24	Sikórz	998	999	1001	1003	1009
25	Sobowo	350	347	345	346	345
26	Strupczewo Duże	202	198	200	201	200
27	Suchodół	144	142	144	143	142
28	Turza Mała	145	147	147	148	149
29	Turza Wielka	218	219	218	216	214
30	Uniejewo	113	115	115	117	116
31	Więclawice	185	186	187	187	188
32	Winnica	84	87	86	86	85
33	Żerniki	125	125	123	125	127
	Razem	8211	8202	8186	8197	8188

Największa liczba ludności zamieszkuje Brudzeń Duży – 1100 osoby, który pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno - usługowego i w którym mieści się Urząd Gminy. Niewiele mniej osób zamieszkuje sołectwo Sikórz – 1009 osoby oraz Siecień – 812 osób.

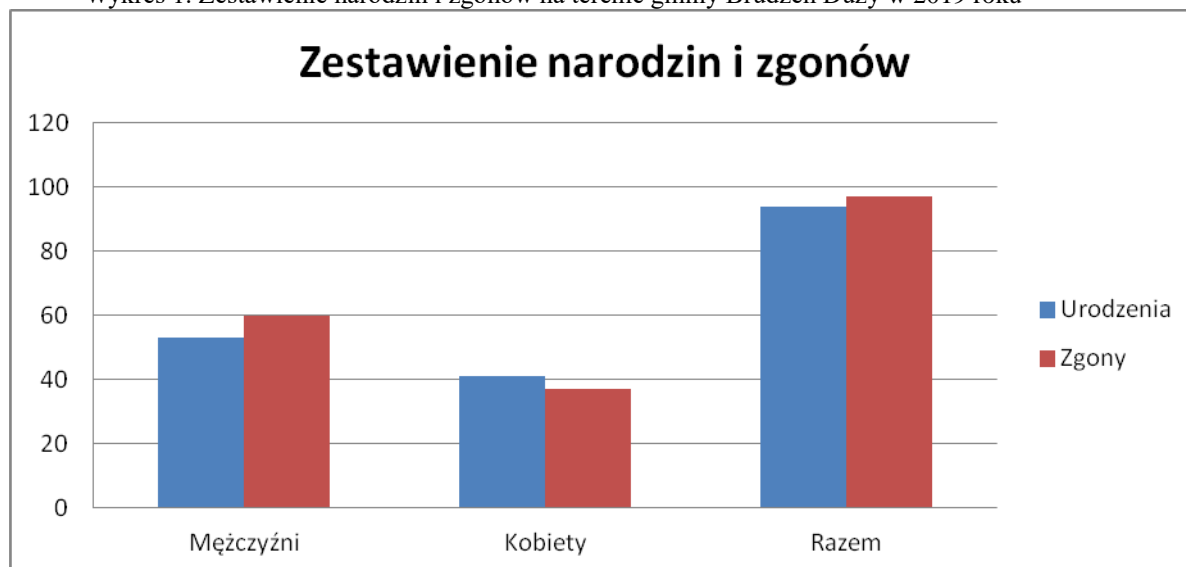
Tabela 6. Liczba urodzeń na terenie gminy Brudzeń Duży w 2019 roku

Urodzenia	Chłopcy	Dziewczynki	Ogółem
2019-03-31	15	9	24
2019-06-30	9	9	18
2019-09-30	17	12	29
2019-12-31	12	11	23
Razem	53	41	94

Tabela 7. Liczba zgonów na terenie gminy Brudzeń Duży w 2019 roku

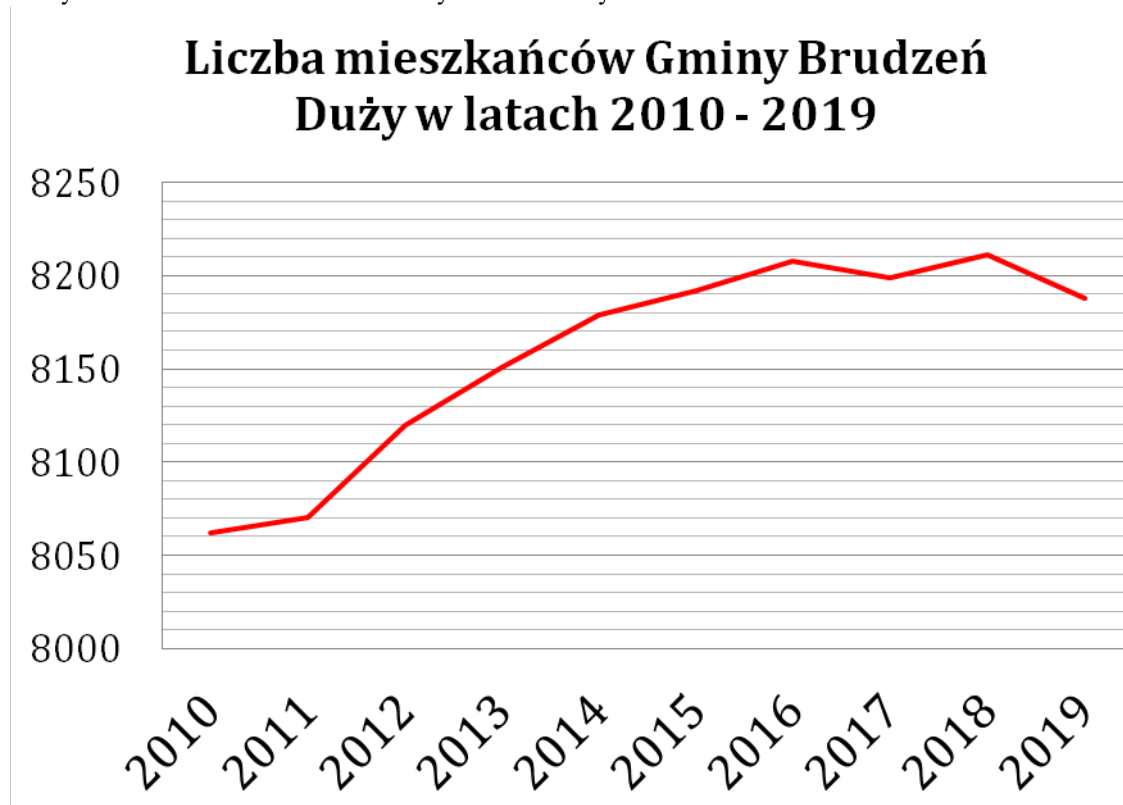
Zgony	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
2019-03-31	25	14	39
2019-06-30	8	7	15
2019-09-30	15	8	23
2019-12-31	12	8	20
Razem	60	37	97

Wykres 1. Zestawienie narodzin i zgonów na terenie gminy Brudzeń Duży w 2019 roku

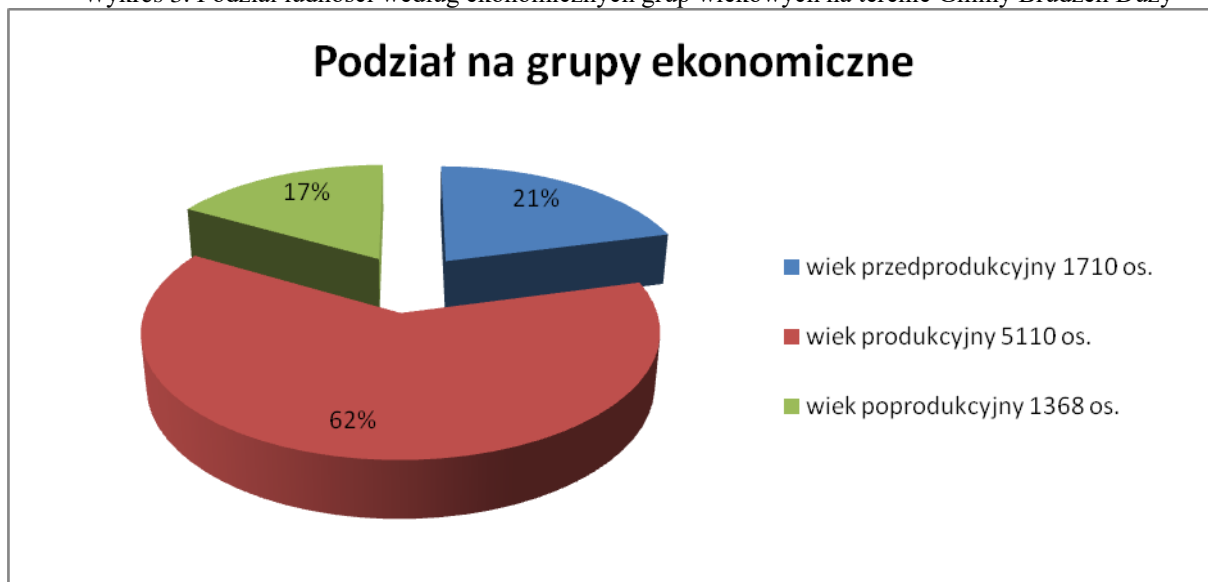
Przyrost naturalny na terenie gminy Brudzeń Duży ulegał wahaniom. Niepokojący jest fakt, że wskaźnik w ostatnich latach mimo wartości bliskich zero nadal przyjmował wartości ujemne. Jest to tendencja, która widoczna jest w skali całego kraju. Według danych GUS w 2019 r. w Polsce zarejestrowano blisko 375 tys. urodzeń i blisko 410 tys. zgonów.

Wykres 2. Liczba mieszkańców Gminy Brudzeń Duży w latach 2010-2019

Saldo migracji w gminie Brudzeń Duży w ostatnich latach przyjmowało wartości dodatnie, co potwierdza korzystne warunki mieszkaniowe na terenie gminy, a także ogólnopolską tendencję polegającą na osiedlaniu się ludności na terenach położonych w bliskim sąsiedztwie miast.

Wykres 3. Podział ludności według ekonomicznych grup wiekowych na terenie Gminy Brudzeń Duży

Wykres 4. Podział mieszkańców ze względu na płeć

1.7. Gospodarstwa Rolne

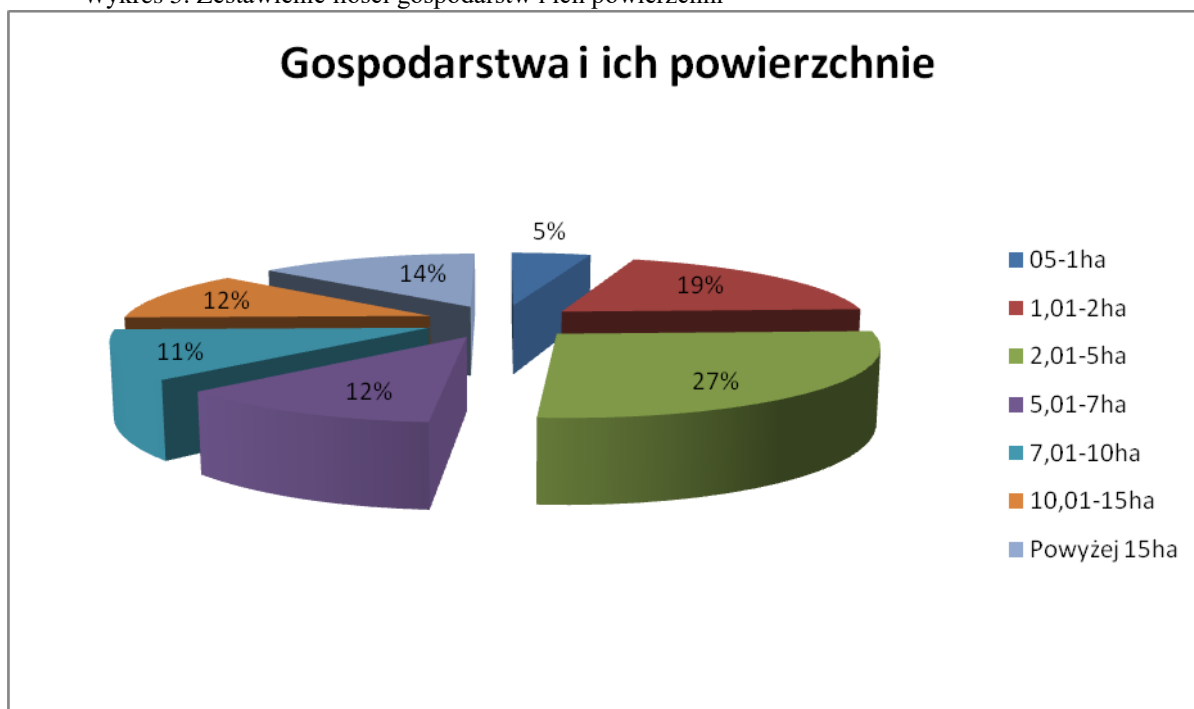
Brudzeń Duży jest gminą wiejską, na której terenie istotną rolę pełni rolnictwo. Gmina posiada jednak niekorzystne warunki do produkcji rolnej. Większość gleb, to gleby o średniej i niskiej przydatności do produkcji rolniczej. Grunty o wysokich klasach bonitacyjnych zajmują niewielką część użytków rolnych. Rozproszenie produkcji, słabe gleby, niski poziom opadów nie sprzyjają intensywnej produkcji rolniczej i są czynnikiem mającym negatywny wpływ również na tempo rozwoju firm z branży rolniczej.

W 2019 roku Zespół Komisji powołanej zarządzeniem Wojewody Mazowieckiego nr 97 i 126 z dnia 23.04.2019 i 04.06.2019 r. dokonał szacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej. Średnio straty wyniosły ok. 50% średniej rocznej produkcji rolnej, spowodowanych przymrozkami wiosennymi i suszą. Z wnioskiem o oszacowanie szkód wystąpiło 336 producentów rolnych. Komisja szacowała straty w uprawach rolniczych i ogrodniczych sporządzając na tej podstawie protokoły. Na podstawie sporządzonej dokumentacji rolnicy mogli otrzymać pomoc finansową (ze środków publicznych lub pomocy de minimis) z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Tabela 8. Struktura gospodarstw rolnych

Liczba gospodarstw wg powierzchni	
Zakres powierzchni	Ilość gospodarstw
Od 0,5 - 1 ha włącznie	67
1,01 - 2 ha	264
2,01 - 5 ha	365
5,01 - 7 ha	160
7,01 - 10 ha	157
10,01 - 15 ha	158
Powyżej 15 ha	186

Wykres 5. Zestawienie ilości gospodarstw i ich powierzchni

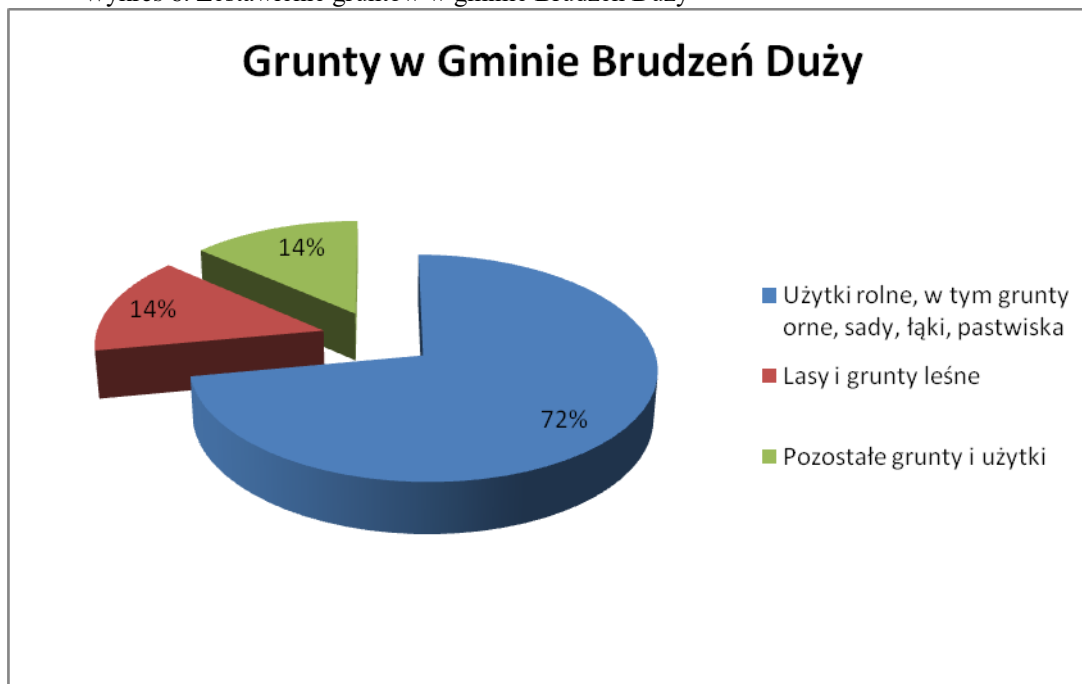

Na koniec 2019 roku na terenie gminy Brudzeń Duży funkcjonowało 1 357 gospodarstw rolnych.

Tabela 9. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Brudzeń Duży

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2019r.
użytki rolne	ha	11 629,00
grunty orne	ha	10 365,00
sady	ha	207,00
łąki:	ha	620,00
-w tym nieużytkowane	ha	13,00
pastwiska:	ha	510,00
-w tym nieużytkowane	ha	9,00
lasy i grunty leśne	ha	2 396,00
pozostałe grunty i nieużytki	ha	465,00
razem	ha	14 490,00
Powierzchnia gminy ogółem	ha	16 200,00

Wykres 6. Zestawienie gruntów w gminie Brudzeń Duży

1.8. Podmioty gospodarcze

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na dzień 01 stycznia 2019 roku ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, zgłoszonych w Urzędzie Gminy Brudzeń Duży, które miały główne miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w gminie Brudzeń Duży wynosiła 222 podmioty działające na terenie gminy.

Natomiast w okresie od 01 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. zostało złożonych 217 wniosków w zakresie podmiotów gospodarczych w Urzędzie Gminy w Brudzeniu Dużym. I tak, 38 wniosków dotyczyło założenia podmiotu, 120 wniosków dokonania zmian podmiotów, 31 zmian z zawieszeniem podmiotów, 11 zmian ze wznowieniem oraz 17 wniosków zakończenia działalności podmiotów gospodarczych.

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne.

Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy: transport drogowy towarów, usługi ogólnobudowlane, handel i naprawa pojazdów samochodowych, stolarka budowlana, wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych.

1.9. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Brudzeń Duży

Towarzystwo Przyjaciół Gminy Brudzeń Duży im. Pawła Włodkowica

Główne działania:

- wydawanie od 2001 roku bezpłatnego pisma społeczno-kulturalnego „Mazowiecka Szwajcaria” (nakład 600 sztuk);
- organizacja zawodów rowerowych dla młodzieży (przejęta przez Urząd Gminy);
- konkursy wiedzy o gminie dla młodzieży szkolnej;
- wystawy fotograficzne o gminie organizowane w szkołach;
- wykonanie w Turzy Małej tablicy ku czci Jana Gniazdowskiego nauczyciela lokalnego i działacza Polskiej Organizacji Wojskowej.

Stowarzyszenie Mieszkańców Siecienia i Okolic na Rzecz Wspierania Aktywności Lokalnej

Główne działania:

- stypendia pomostowe dla maturzystów, którzy dostali się do uczelni publicznych (500 złotych miesięcznie, 2-5 osób rocznie od 2008 roku);
- oznakowanie tras turystycznych (trasa rowerowa, szlak etnograficzny);
- akcje z wolontariatem pracowniczym firmy Levi Strauss – sprzątanie muzeum w Murzynowie, plac zabaw dla dzieci;
- projekty edukacyjno-kulturalne ze szkołami („Wychodząc z cienia” – projekt fotograficzny z elementami aktorskimi, „Taniec łączy pokolenia”);
- imprezy otwarte - „Siecieniada”;
- organizacja turniejów piłki nożnej.

Stowarzyszenie Przyjaciół Sobowa

Główne działania:

- prowadzenie orkiestry dętej;
- projekt izby pamięci poświęconej Lechowi Wałęsie realizowany wspólnie z parafią;
- warsztaty dla dzieci – robienie ozdób świątecznych;
- prowadzenie świetlicy dla dzieci;
- koncerty, pogadanki w ramach akcji 25- lecie Wolności.

Stowarzyszenie Obudzić Pasję

Główne działania:

- warsztaty z dziećmi – robienie palm, ozdób świątecznych.

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Jedna droga”

Główne działania:

- integracja dzieci i młodzieży z osobami niepełnosprawnymi;
- organizacja wyjazdów integracyjnych dla dzieci.

Koło Gospodyń Wiejskich w Brudzeniu Dużym „KGW Aktywny Brudzeń”

Koło Gospodyń Wiejskich w Głównie „Nadwiślanki”

Koło Gospodyń Wiejskich w Murzynowie

Koło Gospodyń Wiejskich w Sobowie „ Biedronki”

Koło Gospodyń Wiejskich w Strupczewie „ Kreatywne Kobiety”

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Płock. W kole Brudzeń Duży działa ponad 80 osób, w tym zespół muzyczny Sami Swoi.

Ludowy Klub Sportowy Wisła Główna – Sobowo. Klub piłkarski działający od 2005 roku. W sezonie 2019/20 grający w klasie B Płockiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. W klubie działa również sekcja młodzieżowa występująca w lidze D1 Płockiego Związku Piłki Nożnej i grupa Żak występująca w Orlen Liga. W klubie na koniec 2019 roku zgłoszonych do rozgrywek było około 60 zawodników.

Płocki Powiatowy Uniwersytet Trzeciego Wieku jest to jedna z największych tego typu inicjatyw edukacyjnych przeznaczonych dla seniorów, która swym zasięgiem objęła również gminę Brudzeń Duży. Uniwersytet ma celu umożliwienie osobom powyżej 50 roku życia zdobywania i poszerzania wiedzy oraz umiejętności, zaspokajanie potrzeb w zakresie samokształcenia i zagospodarowania czasu wolnego. Założycielem PPUTW jest Samodzielne Koło

**PŁOCKI POWIATOWY
UNIwersytet
TRZECIEGO WIEKU**

Terenowe nr 168 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Małej Wsi. Patronat honorowy nad uniwersytetem objęli: Marszałek Województwa Mazowieckiego, Starosta Płocki, Społeczne Towarzystwo Oświatowe oraz Krajowa Rada Izb Rolniczych. Patronat naukowy sprawuje Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku.

Cele Płockiego Powiatowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku – sekcja Brudzeń Duży:

- edukacja w różnych dziedzinach nauk;
- włączanie osób starszych do systemu kształcenia ustawicznego;
- rozwijanie sprawności intelektualnej, psychicznej i fizycznej osób starszych;
- przeciwdziałanie samotności;
- zapobieganie wykluczenia społecznego osób starszych;
- zacieśnienia więzi osób starszych z młodzieżą;
- upowszechnienie kultury oraz ułatwienie dostępu do dóbr kultury dla osób starszych;
- upowszechnienie profilaktyki gerontologicznej, promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia.

Formy zajęć:

- wykłady audytoryjne lub monograficzne;
- wykłady w sekcjach grupach;
- wykłady otwarte;
- warsztaty tematyczne;
- seminaria;
- konwersatoria;
- kursy języków obcych (lektoraty);
- kursy komputerowe;
- zajęcia ruchowe;
- wyjazdy edukacyjne: muzea, wystawy itp.;
- wycieczki turystyczne;
- inne rodzaje zajęć np. chór, zespół muzyczny, kabaret itp.

Na terenie gminy Brudzeń Duży działa 10 poniżej wymienionych Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- OSP Bądkowo Kościelne
- OSP Karwosieki Noskowice
- OSP Nowe Karwosieki
- OSP Parzeń
- OSP Siecień
- OSP Sikórz
- OSP Sobowo
- OSP Suchodół
- OSP Turza Mała
- OSP Żerniki

Łączna liczba członków Ochotniczych Straży Pożarnych to 429 osób, w tym 367 mężczyzn i 62 kobiety. Liczba członków zwyczajnych to 378 osób, w tym 322 mężczyzn i 56 kobiet. Liczba członków honorowych to 29 osób i 22 wspierających. Liczba członków zwyczajnych mogących brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych to 90 osób, w tym 89 mężczyzn i 1 kobieta. Na terenie gminy działają 2 Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze z 34 członkami, w tym 16 chłopców i 18 dziewcząt.

Dwie jednostki OSP tj. OSP Bądkowo Kościelne i OSP Sikórz działają w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

2. SYTUACJA FINANSOWA GMINY

2.1. Wysokość budżetu i poziom zadłużenia

Budżet gminy na 2019 rok został zatwierdzony Uchwałą Rady Gminy nr III/19/18 z dnia 28 grudnia 2018r.

Dochody gminy zrealizowano w kwocie **35 301 188,45** na planowane **35 214 160,22** tj. **100,25%** planu. Dochody majątkowe zrealizowano w kwocie **662 302,92** na planowane **706 647,36** tj. **93,72%** planu, dochody bieżące zrealizowano w kwocie **34 638 885,53** na planowane **34 507 512,86** tj. **100,38%** planu.

Wydatki gminy zrealizowano w kwocie **35 495 025,71** na planowane **36 408 178,14** tj. **97,49%** planu. Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie **2 249 043,65** na planowane **2 578 750,59** tj. **87,21%** planu. Wydatki bieżące zrealizowano w kwocie **33 245 982,06** na planowane **33 829 427,55** tj. **98,28%** planu.

Na dzień 31.12.2019 r. kredyt do spłaty wynosi **8 378 669,00** zadłużenie z tytułu emisji obligacji wynosi **3 200 000,00**.

Pozostałość wolnych środków na 31.12.2019 r. wynosi **1 002 496,92**.

Wydatki zrealizowane w ramach funduszy sołeckich wynoszą **524 740,40**.

Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami w 2019 r. wynoszą **11 608 691,63**.

Gmina otrzymała dofinansowanie w kwocie **95 000,00** z budżetu Województwa Mazowieckiego na dofinansowanie zadania majątkowego pn. „Modernizacja dróg asfaltowych Izabelin-Wincentowo, Główna-Sobowo” a także dotację w kwocie **5 000,00** na wykonanie progów zwalniających w miejscowości Brudzeń Duży. Starostwo Powiatowe w Płocku przekazało środki w kwocie **1 000,00** na wydatki bieżące dla OSP w Suchodole. Kwota **12 000,00** jest to dotacja z Urzędu Marszałkowskiego na remont OSP w Sobowie. Kwota **15 000,00** są to dotacje ze Starostwa Powiatowego w Płocku na rzecz OSP Suchodół kwota **5 000,00**, na rzecz OSP Żerniki kwota **5 000,00**, na rzecz OSP Turza Mała kwota **5 000,00** na wydatki bieżące. Dofinansowanie na realizację zadania pn. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gmin Związku Gmin Regionu Płockiego”, wyniosło **537 882,27**. Na utworzenie pracowni językowej w SP w Siecieniu z Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie wpłynęła dotacja w kwocie **45 252,52**. Z budżetu Województwa Mazowieckiego wpłynęły dotacje w kwocie **40 000,00** z czego: na realizację zadania pn. „Adaptacja pomieszczeń na świetlicę wiejską w budynku po byłej szkole w Głównie, kwota **10 000,00**, na realizację zadania pn. „Remont wewnętrzny świetlicy wiejskiej w Nowych Karwosiekach”, kwota **10 000,00**, na realizację zadania pn. „Remont świetlicy wiejskiej w Karwosiekach Noskowicach” kwota **10 000,00**, na realizację zadania pn. „Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Sikórz” kwota **10 000,00**.

Tabela 10. Wykonanie dochodów w poszczególnych działach w 2019 roku

Dział	Nazwa	Plan	Wykonanie	% wykonania
010	Rolnictwo i łowiectwo	989 880,45	989 880,77	100,00
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 895,00	2 895,37	100,01
600	Transport i łączność	102 000,00	102 494,87	100,49
700	Gospodarka mieszkaniowa	72 969,00	75 966,21	104,11
750	Administracja publiczna	101 804,00	99 105,40	97,35

751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	103 700,00	103 700,00	100,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	28 000,00	28 000,00	100,00
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	9 503 633,79	9 646 164,77	101,50
758	Różne rozliczenia	11 944 574,02	11 944 574,02	100,00
801	Oświata i wychowanie	1 197 512,96	1 189 596,85	99,34
852	Pomoc społeczna	487 404,00	488 732,71	100,27
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	82 000,00	78 899,03	96,22
855	Rodzina	10 403 587,00	10 405 073,33	100,01
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	154 200,00	106 105,12	68,81
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	40 000,00	40 000,00	100,00

Tabela 11. Wykonanie wydatków w poszczególnych działach w 2019 roku

Dział	Nazwa	Plan	Wykonanie	% wykonania
010	Rolnictwo i łowiectwo	1 258 265,45	1 142 487,98	90,80
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	592 895,00	589 865,57	99,49
600	Transport i łączność	2 310 925,18	2 245 971,66	97,19
700	Gospodarka mieszkaniowa	601 970,00	596 647,60	99,12
710	Działalność usługowa	15 000,00	14 909,58	99,40
750	Administracja publiczna	4 041 268,00	3 925 642,51	97,14
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	103 700,00	103 700,00	100,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	238 285,02	229 114,52	96,15

757	Obsługa długu publicznego	350 000,00	334 307,77	95,52
758	Różne rozliczenia	83 000,00	6 373,00	7,68
801	Oświata i wychowanie	11 942 566,22	11 711 197,93	98,06
851	Ochrona Zdrowia	111 172,71	104 806,26	94,27
852	Pomoc społeczna	1 407 924,00	1 367 736,71	97,15
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	491 800,00	485 963,10	98,81
855	Rodzina	10 612 017,00	10 595 042,98	99,84
900	Gospodarka komunalna i Ochrona Środowiska	1 289 114,40	1 204 971,71	93,47
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	765 875,16	756 406,00	98,76
926	Kultura fizyczna	192 400,00	79 880, 83	41,52

2.2 Zaległości podatkowe podatników

Tabela 12. Zaległości z tytułu podatków w 2019 roku

	Osoby fizyczne	Osoby prawne
Podatek od nieruchomości	95 536,72 zł	306 461,25 zł
Podatek rolny	53 908,82 zł	0,00 zł
Podatek leśny	2 543,20 zł	0,00 zł
Podatek od środków transportowych	30 442,17 zł	0,00 zł
Łącznie:	182 430,91 zł	306 461,25 zł

3. STAN REALIZACJI INWESTYCJI

3.1. Zadania i poziom wydatków inwestycyjnych

Tabela 13. Zadania inwestycyjne

Lp.	Nazwa zadania	Data realizacji	Koszty poniesione w PLN	Zakres prac	Uwagi
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Związku Gmin Regionu Płockiego cz. I, II, III	2017-2019	1 155 151,04	<p>CZĘŚCI I:</p> <p>I. Architektura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty rozbiórkowe i przygotowawcze, 2. Przedłużenie połączenia dachu, 3. Docieplenie ścian, 4. Obróbki blacharskie, 5. Opaska wokół budynku, 6. Rusztowania i wywóz gruzu, 7. Docieplenie stropu poddasza, 8. Ocieplenie dachu (poddasza) nad klatką schodową, 9. Ocieplenie dachu (poddasza) nad łącznikiem. <p>II. Sanitarne (system ogrzewania)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Instalacja CO 2. Rozdział ciepła CO i CT <p>CZĘŚĆ II:</p> <p>A. Przedszkole zabytkowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane, 2. Instalacja odgromowa. <p>B. Szkoła:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane: <ul style="list-style-type: none"> - Roboty demontażowe stolarki okiennej i drzwiowej, - Montaż stolarki okiennej i drzwiowej, - Wymiana zadaszenia, - Kominy, - Roboty wewnętrzne w kotłowni. 2. Roboty instalacyjne: <ul style="list-style-type: none"> - Instalacja CO, - Kotłownia. 3. Instalacja odgromowa. 4. Oświetlenie zewnętrzne. <p>Część III</p>	Zadanie zakończono. Otrzymano dofinansowanie z Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych 537 882,27 zł

				<p>1. Roboty budowlane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymiana w holu posadzki z płytek PCV na wykładziny typu Tarket, - demontaż w kuchni posadzki z płytek na zaprawie cementowej i ułożenie płytek o wym. 30x30 typu gres. <p>2. Roboty instalacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymiana kanalizacji sanitarnej w kuchni oraz w szkole wraz z wymianą zlewozmywaków, umywalek i syfonów żeliwnych, wc. 	
2.	Poprawa wyposażenia Gminy Brudzeń Duży w infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną w latach 2017-2020	2017-2020	359 142,44	<p>Wodociąg przeznaczony do zaopatrzenia mieszkańców w wodę byt.-gosp. oraz na cele p.poż. Wykonanie: sieć wodociągowa.</p>	Zadanie w trakcie realizacji
4.	Wykonanie projektu kanalizacji w miejscowości Sikórz i Brudzeń	2018-2019	215 571,99	<p>Zrealizowano zadanie projektowe sieci kanalizacji bytowej w całej miejscowości wraz z rurociągiem tłocznym do miejscowości Maszewo Duże, gdzie wykorzystując istniejącą sieć kanalizacji bytowej gm. Stara Biała ścieki zostaną przekierowane do oczyszczalni miejskiej.</p>	Zadanie zakończone
5.	Budowa budynku wielofunkcyjnego, świetlicy wiejskiej w Siecieniu	2018-2021	403 637,15	<p>Wsparcie lokalnego rozwoju na terenie Gminy Brudzeń poprzez budowę świetlicy wiejskiej w miejscowości Siecień, która będzie służyć aktywizacji i integracji lokalnej społeczności.</p>	Zadanie w trakcie realizacji. Przyznano dofinansowanie z MUW w kwocie 452 008,00 zł.
6.	Zmiana sposobu użytkowania budynku po byłej Szkole Podstawowej w Głównie – utworzenie lokali socjalnych na	2018-2019	413 466,41	<p>Wykonanie zaplecza dla klubu sportowego, w którym wydzielono szatnię dla gospodarzy i gości wraz z węzłami higieniczno-sanitarnymi, oraz szatnię dla sędziów wraz z węzłem higieniczno-sanitarnym</p>	Zadanie zakończone

	potrzeby mieszkańców gminy – w zakresie wykonania zaplecza dla klubu sportowego				
7.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Sikórz	2018-2022	41 900,00	Środki zostały zabezpieczone na elementy przygotowawcze zadania w różnych wariantach realizacji (weryfikacja dokumentacji projektowej).	Zadanie w trakcie realizacji.
8.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Karwosiekach Cholewicach	2018-2019	398 796,98	W ramach zadania zostało wymienione złożo filtracyjne, wymieniono wszystkie dysze filtracyjne w zbiornikach. W ramach zadania wykonano wymianę rozdzielni elektrycznej, automatyki i sterowania na SUW w Karwosiekach. Wykonano ocenę hydrologiczną 4 studni oraz wymieniono pompę wraz z rurą i armaturą na jednej z nich.	Zadanie zakończone.
9.	Opracowanie projektu budowy drogi gminnej w miejscowości Żerniki	2018-2019	23 718,55	Zadanie realizowane w ramach funduszu sołeckiego dot. dokumentacji wstępnej, koncepcji oraz odwiertów i map do celów projektowych. Dokonano finalnego opracowania dokumentacji projektowej drogi w m. Żerniki.	Zadanie zakończone.
11.	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Sikorzu	2018-2019	19 882,34	W ramach zadania zlecono wykonanie prac projektowych dotyczących boiska wielofunkcyjnego w m. Sikórz	Zadanie zakończone
12.	Ekspertyza stanu technicznego mostu w Cierszewie	2019	19 557,00	W ramach zadania dokonano ekspertyzy polegającej na ocenie stanu technicznego i nośności mostu oraz określeniu zakresu prac remontowych.	Zadanie zakończone.
13.	III etap parku w Brudzeniu Dużym	2019-2020	20 000,00	W ramach zadania wykonano projekt budowlano wykonawczy obejmujący zagospodarowanie terenu przed budynkiem Szkoły	Zadanie w trakcie realizacji.

				Podstawowej w Brudzeniu	
14.	Modernizacja dróg asfaltowych Izabelin – Wincentowo, Główina - Sobowo	2019-2021	417 474,31	W ramach zadania dokonano modernizacji drogi o długości 1 300 mb w miejscowości Izabelin i Wincentowo	Zadanie w trakcie realizacji. Otrzymano dotację z MUW w kwocie 95 000,00 zł
15.	Budowa placu zabaw w miejscowości Siecień	2019	110 700,00	W ramach zadania wybudowano plac zabaw o charakterze sprawnościowym, siłownię plenerową i strefę relaksu przy Szkole Podstawowej w Siecieniu.	Zadanie zakończone. Zadanie częściowo zostało sfinansowane z funduszu sołectkiego sołectwa Siecień, Gorzechowo i Siecień-Rumunki. Dodatkowo na realizację zadania pozyskano środki z Ministerstwa Sportu w kwocie 43 400,00 zł.
16.	Projekt – Bezpiecznie do szkoły	2019	21 213,00	W ramach zadania dokonano zmiany lokalizacji przystanków na drogach wojewódzkich oraz opracowano analizę ruchu na drodze wojewódzkiej 562 oraz 555 w miejscowości Murzynowo.	Zadanie zakończone.
17.	Umocnienie i odtworzenie rowu przydrożnego w miejscowości Sikórz	2019	110 700,00	W ramach zadania wykonano reprofilację i prace umożliwiające prawidłowe funkcjonowanie rowów przydrożnych w miejscowości Sikórz.	Zadanie zakończone.
18.	Wykonanie nowego pokrycia dachowego hali sportowej w Brudzeniu Dużym	2019	112 004,00	W ramach zadania wykonano nową warstwę pokrycia dachowego wykorzystując istniejącą konstrukcję.	Zadanie zakończone.

4. ZADANIA REMONTOWE ZREALIZOWANE W 2019 ROKU W SOŁECTWACH

4.1. Remonty dróg i świetlic

W 2019 roku wykonano następujące zadania remontowe :

1. Zadania finansowane w ramach środków funduszu sołectkiego w zakresie dostaw kruszywo do remontów dróg dla Gminy Brudzeń Duży wyniosły **436 242,58 zł.**
2. Zakup i montaż progów zwalniających na ul. Osiedlowej w Brudzeniu Dużym : **16 944,00 zł** (środki własne – 11 944,00 zł., w tym środki z funduszu sołectkiego 5 000,00 zł. i dofinansowanie w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2019 w kwocie 5 000,00 zł.)
3. Remont świetlicy wiejskiej w Sikorzu polegający na wymianie części pokrycia dachowego wraz z orynowaniem : **48 610,00 zł.** (środki własne 38 610,00 zł., w tym środki z funduszu sołectkiego 5 000,00 zł. i dofinansowanie w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2019 w kwocie 10 000,00 zł)
4. Remont świetlicy wiejskiej w Karwosiekach Noskowicach polegający na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, wymianie drzwi garażowych, malowanie i zabezpieczenie dachu, wymiana ogrodzenia terenu strażnicy : **20 000,00 zł.** (środki własne – 10 000,00 zł., w tym środki z funduszu sołectkiego 4 400,00 zł. i dofinansowanie w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2019 w kwocie 10 000,00 zł.)
5. Remont świetlicy wiejskiej w Nowych Karwosiekach polegający na remoncie kuchni i łazienek oraz poprawie instalacji elektrycznej i hydraulicznej : **20 000,00 zł.** (środki własne – 10 000,00 zł., w tym środki z funduszu sołectkiego 4 000,00 i dofinansowanie w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2019 w kwocie 10 000,00 zł.)
6. Remont pomieszczeń w budynku po byłej szkole w Głównie w celu ich adaptacji na świetlicę wiejską polegający na wykonaniu gładzi, malowaniu ścian wewnętrznych, wymianie drzwi wewnętrznych i zewnętrznych, wymianie instalacji elektrycznej i C.O.: **20 000,00 zł.** (środki własne 10 000,00 zł., w tym środki z funduszu sołectkiego 4 000,00 zł i dofinansowanie w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2019 w kwocie 10 000,00 zł.)
7. Zakup i montaż ochronnych barier drogowych energochłonnych w miejscowości Sikórz 68 880,00 zł.
8. Wymiana hydrantów i zasuw na terenie Gminy Brudzeń Duży: 133 151,83 zł.
9. Zakup materiałów i wyposażenia : 127 784,47 zł., w tym m. in.: zakup materiałów i części do kosiarek, oleju, paliwa: 75 945,42 zł., rury przepustowe na drogi gminne: 13 938,59 zł., materiał do naprawy mostu w Cierszewie: 14 243,40 zł.
10. Zakup usług remontowych : 231 961,99 zł., w tym m. in.: dostawa kruszywa na remont dróg: 151 241,13 zł., remont drogi w Krzyżanowie: 70 000 zł., awaryjne naprawy drogowo: 12 915,00 zł.
11. Zakup usług pozostałych : 200 468,58 zł., w tym m. in.: prace równiarki i walca: 81 571,14 zł, zimowe utrzymanie dróg, zakup piasku i soli: 28 479,28 zł, wycinka drzew: 31 980,00 zł.

4.2. Fundusz sołecki

Tabela 14. Wykonanie funduszu sołeckiego w 2019 roku

L.P.	Sołectwo	Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Plan	Wykonanie	% wykonania
1	2	3	4	5	6
1	Bądkowo Kościelne	Remont dróg gminnych w sołectwie Bądkowo Kościelne	25 510,98	25 510,98	100,00
2	Bądkowo - Rochny	Remont dróg gminnych w sołectwie Bądkowo Rochny	10 000,00	10 000,00	100,00
		Zakup i montaż lamp oświetlenia ulicznego	3 773,71	3 773,71	100,00
3	Bądkowo – Rumunki	Remont dróg gminnych w sołectwie Bądkowo Rumunki	8 997,34	8 997,34	100,00
4	Brudzeń Duży	Remont dróg gminnych w sołectwie Brudzeń Duży	32 026,10	32 026,10	100,00
		Zakup i montaż progów zwalniających w Brudzeniu Dużym na ul. Osiedlowej	5 000,00	5 000,00	100,00
5	Brudzeń Mały	Remont dróg gminnych w sołectwie Brudzeń Mały	12 588,87	12 588,87	100,00
6	Cegielnia	Remont dróg gminnych w sołectwie Cegielnia	10 000,00	10 000,00	100,00
		Zakup wyposażenia do kuchni w świetlicy wiejskiej w miejscowości Turza Mała	885,67	885,67	100,00
7	Główina	Remont dróg gminnych w sołectwie Główina	16 068,15	16 068,15	100,00
		Adaptacja pomieszczeń na świetlicę wiejską w budynku po byłej Szkole w Główinie	4 000,00	4 000,00	100,00
8	Gorzechowo	Budowa placu zabaw w miejscowości Siecień	4 000,00	4 000,00	100,00
		Remont dróg gminnych w sołectwie Gorzechowo	10 847,47	10 847,47	100,00
9	Karwosieki –Cholewice	Remont dróg gminnych w sołectwie Karwosieki -Cholewice	13 921,81	13 921,81	100,00
10	Karwosieki –Noskowice	Remont dróg gminnych w sołectwie Karwosieki -Noskowice	7 041,06	7 041,06	100,00
		Remont świetlicy wiejskiej w Karwosiekach Noskowicach	4 400,00	4 400,00	100,00
11	Kłobukowo – Patrze	Remont dróg gminnych w sołectwie Kłobukowo- Patrze	8 516,00	8 516,00	100,00
12	Krzyżanowo	Remont dróg gminnych w sołectwie Krzyżanowo	14 292,07	14 292,07	100,00
13	Lasotki	Remont dróg gminnych w sołectwie Lasotki	13 995,87	13 995,87	100,00
14	Murzynowo	Remont dróg gminnych w sołectwie Murzynowo	16 550,67	16 550,67	100,00
15	Myślborzyce	Remont dróg gminnych w sołectwie Myślborzyce	11 848,35	11 848,35	100,00
16	Nowe Karwosieki	Remont dróg gminnych w sołectwie Nowe Karwosieki	8 070,51	8 070,51	100,00
		Remont wewnętrzny świetlicy wiejskiej w Nowych Karwosiekach	4 000,00	4 000,00	100,00

17	Parzeń	Remont dróg gminnych w sołectwie Parzeń	25 844,22	25 844,22	100,00
18	Rembielin	Remont dróg gminnych w sołectwie Rembielin	13 625,60	13 625,60	100,00
19	Robertowo	Remont dróg gminnych w sołectwie Robertowo	11 107,83	11 107,83	100,00
20	Rokicie	Remont dróg gminnych w sołectwie Rokicie	10 367,31	10 366,44	99,99
21	Rokicie Osiedle	Pokrycie kosztów związanych z siecią kanalizacji i oczyszczalnią ścieków w miejscowości Rokicie	12 699,95	5 781,26	45,52
22	Siecień - Rumunki	Remont dróg gminnych w sołectwie Siecień - Rumunki	10 000,00	10 000,00	100,00
		Budowa placu zabaw w miejscowości Siecień	2 774,00	2 774,00	100,00
23	Siecień	Budowa placu zabaw w miejscowości Siecień	25 000,00	25 000,00	100,00
		Remont dróg gminnych w sołectwie Siecień	12 026,10	12 026,10	100,00
24	Sikórz	Remont dróg gminnych w sołectwie Sikórz	32 026,10	32 026,10	100,00
		Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Sikórz	5 000,00	5 000,00	100,00
25	Sobowo	Remont dróg gminnych w sołectwie Sobowo	14 438,41	14 438,41	100,00
		Zakup wyposażenia do kuchni w Świetlicy Wiejskiej w miejscowości Sobowo	6 000,00	5 998,69	99,98
26	Strupczewo Duże	Remont dróg gminnych w sołectwie Strupczewo Duże	13 000,00	13 000,00	100,00
		Organizacja Pikniku Rodzinnego dla mieszkańców wsi Strupczewo	1 884,49	1 884,49	100,00
27	Suchodół	Remont dróg gminnych w sołectwie Suchodół	12 885,08	12 885,08	100,00
28	Turza Mała	Remont dróg gminnych w sołectwie Turza Mała	8 774,00	8 774,00	100,00
		Zakup Wyposażenia do kuchni w Świetlicy Wiejskiej w miejscowości Turza Mała	4 000,00	4 000,00	100,00
29	Turza Wielka	Remont dróg gminnych w sołectwie Turza Wielka	15 439,88	15 439,88	100,00
30	Uniejewo	Remont dróg gminnych w sołectwie Uniejewo	11 552,14	11 552,14	100,00
31	Więclawice	Remont dróg gminnych w sołectwie Więclawice	14 292,07	14 292,07	100,00
32	Winnica	Remont dróg gminnych w sołectwie Winnica	10 589,46	10 589,46	100,00
33	Żerniki	Opracowanie projektu budowy drogi gminnej w miejscowości Żerniki	12 181,59	12 000,00	98,51
Ogółem			531 842,86	524 745,40	98,66

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

5.1. Infrastruktura techniczna

Drogi na terenie Gminy Brudzeń Duży

Gmina Brudzeń Duży jest dobrze położona pod względem komunikacyjnym, mimo że przez jej teren nie przebiegają drogi krajowe. Sieć drogową tworzą m. in. 4 drogi wojewódzkie. Połączenia dróg wojewódzkich gwarantuje dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych oraz gminnych, które zapewniają dotarcie do większych miejscowości. Infrastrukturę drogową na terenie gminy Brudzeń Duży tworzą:

•drogi wojewódzkie:

- Nr 540 Sikórz –Bielsk 2,262 km;
- Nr 559 Płock –Brudzeń –Lipno 15,897 km;
- Nr 562 Płock –Murzynowo –Włocławek 13,500 km;
- Nr 555 Murzynowo –Srebrna 5,980 km.

Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie gminy wynosi 37,639 km.

•drogi powiatowe:

- nr 169 Sikórz –Mochowo (5,290 km),
- nr 177 Bądkowo –Rochny –Łukoszyn (6,790 km),
- nr 178 Brudzeń Duży –Karwosieki –Proboszczewice (8,786 km),
- nr 179 Brudzeń Duży –Dobrzyń n/Wisłą (6,648 km),
- nr 182 Parzeń –Kamionki (2,581 km),
- nr 184 Siecień –Gorzechowo –Strupczewo (8,239 km),
- nr 185 Rembielin –Myśliborzyce (2,515 km).

Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 40,849 km. Stan dróg wojewódzkich oraz powiatowych jest oceniany jako średni, wymagający modernizacji

•drogi gminne.

Tabela 15. Drogi gminne

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi (w km) – dotyczy wyl. dróg przyjętych uchwałą Rady Gminy	Utwardzone (w km)
290301W	Turza Wielka – Wincentowo - granica gminy (Tłuchowo Rumunki)	2,7	2,7
290302W	Cegielnia – Turza Mała – granica gminy (Kłobukowo - Patrze)	3,2	2,0
290303W	Granica województwa (Popowo) – Turza Wielka	4,3	
290304W	Granica województwa (Czartowo) – Bądkowo Rumunki	2,0	
290305W	Cegielnia – Winnica	2,3	
290306W	Winnica – Zdziembórz, granica gminy (Grodnia)	2,8	

290307W	Sobowo – granica gminy (Ruszkowo)	1,8	
290308W	Granica gminy (Michałkowo) – Sobowo	1,7	
290309W	Sobowo – Bądkowo Jeziorne – droga wojewódzka 559	4,5	
290310W	Bądkowo Kościelne – Brudzeń Duży	2,2	2,2
290311W	Bądkowo Rochny – Janoszyce – Karwosieki Cholewice	5,8	
290312W	Karwosieki Noskowice – granica gminy (Łukoszyn)	2,1	
290313W	Karwosieki Cholewice – granica gminy (Dzięgielewo)	3,8	
290314W	Granica gminy (Zakrzewko) – Karwosieki Nowe	1,4	
290315W	Karwosieki Nowe – droga powiatowa 2903W	1,3	
290316W	Karwosieki Nowe – granica gminy (Włoczewo)	1,2	
290317W	Główina – Sobowo	3,0	3,0
290318W	Granica gminy (Kamienica) – Główina	2,7	2,7
290319W	Sobowo Ostrowce – Więclawice	3,4	
290320W	Więclawice - Rembielin	3,3	
290321W	Więclawice – Myśliborzyce	2,0	
290322W	Rembielin – Gorzechowo – Rokicie	1,3	
290323W	Gorzechowo – Rokicie	2,9	2,9
290324W	Sobowo – Strupczewo – Brudzeń Mały – Parzeń Janówek	6,9	
290325W	Brudzeń Duży – Brudzeń Mały	1,4	
290326W	Brudzeń Mały – Gorzechowo	1,4	
290327W	Gorzechowo – Żerniki	2,4	1,5
290328W	Parzeń Janówek – Robertowo – Żerniki – Siecień	5,1	1,0
290329W	Robertowo – Robertowo Kolonia	0,9	
290330W	Brudzeń Duży – Krzyżanowo	2,7	2,7
290331W	Karwosieki Noskowice – Parzeń	2,6	0,6
290332W	Krzyżanowo – Parzeń (Suchodół)	1,9	
290333W	Sikórz – Suchodół – Włoczewo – droga powiatowa 178	4,3	1,0
290334W	Sikórz Pieńki – droga wojewódzka 540	2,6	
290335W	Uniejewo – Siecień – Cierszewo – droga wojewódzka 562	6,9	1,0
290336W	Siecień – Radotki (droga wojewódzka 555)	3,1	
290337W	Cierszewo – Biskupice (droga wojewódzka 562)	2,5	
290338W	Droga wojewódzka 559 – granica gminy (Kowalewko)	0,2	
290339W	Brudzeń Duży - Gorzechowo	3,5	3,5
	Ul. Wspólna Brudzeń Duży	0,5	0,5
	Ul. Krasickiego i ul. Maya Brudzeń Duży	0,7	0,7
	Sikórz PGR	1,0	1,0
Łączna liczba km		112,30	29,00

Infrastruktura drogowa jest czynnikiem, który może wpłynąć na rozwój inwestycyjny gminy i może być czynnikiem determinującym, a na pewno brany pod uwagę przez potencjalnych mieszkańców, którzy zdecydowaliby osiedlić się na terenie gminy. Rola transportu drogowego w dalszym ciągu wzrasta, a tym samym następuje wzrost natężenia ruchu na drogach.

W 2019 roku na terenie gminy dokonano modernizacji dróg gminnych w miejscowości: Izabelin.

Na terenie Gminy funkcjonuje system chodników o długości około 12 km, które wymagają dalszej rozbudowy. Dzięki rozbudowie i modernizacji drogi wojewódzkiej Nr 559 powstała ścieżka rowerowa o długości około 2,1 km. Infrastrukturę około drogową uzupełnia system oświetlenia ulicznego, o łącznej ilości punktów świetlnych ponad 500 sztuk.

Oświetlenie uliczne zlokalizowano w następujących miejscowościach: Bądkowo Kościelne, Brudzeń Duży, Brudzeń Mały, Cegielnia, Główna, Gorzechowo, Karwosieki Cholewice, Karwosieki Noskowice, Krzyżanowo, Kłobukowo Patrze, Lasotki, Murzynowo, Parzeń, Rembielin, Sikórz, Suchodół, Strupczewo, Sobowo, Siecień Rumunki, Siecień, Turza Mała, Turza Wielka, Uniejewo, Więclawice, Winnica, Żerniki, Rokicie.

Przeprawy mostowe należące do gminnej infrastruktury drogowej występują w miejscowości Winnica oraz Cierszewo. Mosty te udostępniają przejazd przez rzekę Skrwę.

Wodociągi i kanalizacja

Zadania własne gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w 2019 r. gmina wykonywała poprzez Przedsiębiorstwo MELGOS[®] Sp. z o.o. z siedzibą w Gostyninie, które prowadzi na rzecz gminy w zakresie obsługi powierzonego mienia komunalnego związanego z dostawą wody i odprowadzania ścieków w zakresie zapisanym w umowie zawartej między ww. Przedsiębiorstwem a właścicielem urządzeń, tj. gminą Brudzeń Duży.

Woda dostarczana jest mieszkańcom gminy, po jej uzdatnieniu i uzyskaniu wymaganych parametrów jest podawana dla odbiorców usług z trzech stacji uzdatniania wody, dalej SUW, będących własnością Gminy Brudzeń Duży.

Za badanie jakości wód ujmowanych na cele komunalne odpowiada eksploatator ujęć wody. Natomiast za monitoring jakości wód na sieci wodociągowej odpowiada Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Płocku, a otrzymane wyniki są zamieszczone na stronie BIP Brudzeń Duży.

Ujęcie wód podziemnych na Stacji Uzdatniania Wody w Brudzeniu Dużym jest usytuowane na działce w centralnej części miejscowości, w pobliżu Urzędu Gminy i drogi Płock – Dobrzyń. Ujęcie bazujące początkowo na dwóch, później czterech studniach, ujmujących wodę z czwartorzędowej warstwy wodonośnej na głębokości 50 – 60 m, powstało w roku 1980. Obecnie funkcjonują dwie studnie.

Ujęcie wód podziemnych na Stacji Uzdatniania Wody w m. Karwosieki Cholewice, usytuowane na działkach nr 87/3 i 92/2, powstało w 1985 roku. Na ujęciu istnieją cztery studnie głębinowe, oznaczone numerami 1, 2, 3 i 4.

Ujęcie wód podziemnych na Stacji Uzdatniania Wody w Siecieniu jest usytuowane na działce nr 216/11. Na działce funkcjonują dwie studnie głębinowe o numerach 2 i 3.

Na bazie informacji otrzymanej z Przedsiębiorstwa MELGOS w 2019 r. wykonano 20 sztuk przyłączy wodociągowych, oraz wydano warunki techniczne w ilości 95 sztuk, celem wykonania przyłączy wodociągowych. Stan ilości przyłączy wodociągowych na 31.12.2019 wynosi: 1 991 sztuk, natomiast długość sieci wodociągowej wynosi: 252,85 km.

Łączna produkcja wody na SUW w gminie Brudzeń Duży w 2019 r. wyniosła 480 725 m³, natomiast sprzedaż – 288 478 m³.

Na terenie gminy Brudzeń Duży zlokalizowane są trzy oczyszczalnie ścieków:

Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Miejscowości Bądkowo Kościelne

- Lokalizacja: Bądkowo Kościelne,
- Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższoną redukcją związków biogennych oraz tlenową stabilizacją osadu nadmiernego w komorach tlenowych. Średnia dobowa przepustowość oczyszczalni 150m³/d

Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Miejscowości Siecień

- Lokalizacja: Siecień,
Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna
- Średnia dobowa przepustowość oczyszczalni 80m³/d

Mechaniczno-Biologiczna Oczyszczalnia Ścieków w Miejscowości Rokicie

- Lokalizacja: Rokicie
- Właścicielem oczyszczalni jest Spółdzielnia Mieszkaniowa „Rokicie” z/s Rokicie 26, gm. Brudzeń Duży. Od października 2017 r. użytkownikiem oczyszczalni jest Gmina Brudzeń Duży.
- Średnia dobowa przepustowość oczyszczalni 8,5m³/d

Zbiorcza sieć kanalizacyjna, wg stanu na 31.12.2019r. wynosi 22,61 km. Przyłącza prowadzące do obiektów budowlanych - łącznie 481 sztuk. Natomiast w 2019 r. odebrano 55 813 m³ ścieków komunalnych.

Istotnym problem w gminie Brudzeń Duży jest słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna, co zmusza do zabudowy szczelnych zbiorników, co wiąże się z trudnościami, gdzie podstawową wadą jest ich nieszczelność i uwalnianie szkodliwych związków do gruntu i wód gruntowych, jak również do powietrza.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2019 r. poz. 2010 z późn.zm.) właściele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku mi.in. przez:

- przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub w przypadku, gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych. Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych,
- gromadzenie nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych;
- pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.

Właściele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi.

Świadczenie usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych wymaga od przedsiębiorcy - uzyskania zezwolenia (ustawa z 13.9.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, dalej uoucipg) wójta właściwego ze względu na miejsce świadczenia usług, wydawanego na okres nie dłuższy niż 10 lat. Na terenie Gminy Brudzeń Duży zezwolenie Wójta Gminy Brudzeń Duży na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Brudzeń Duży posiada 6 przedsiębiorców. Informacja o siedzibach i numerach telefonów do ww. przedsiębiorców zamieszczona jest na tablicy ogłoszeń urzędu gminy oraz na stronie internetowej (bip.brudzeńduży.pl).

W wyniku prowadzonej działalności przez przedsiębiorców z terenu gminy Brudzeń Duży zawarto w 2019 r. 70 umów podpisanych na odbiór ścieków ze zbiorników bezodpływowych, odebrano i wywieziono do stacji zlewnej na oczyszczalnię ścieków w Maszewie Dużym 6 815,54 m³ ścieków.

W celu ograniczenia zagrożenia dla gruntu i wód gruntowych związanego z nieszczelnymi zbiornikami bezodpływowymi na bieżąco wykonywane są kontrole właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, a mających techniczne i ekonomiczne możliwości podłączenia oraz kontrole opróżniania zbiorników bezodpływowych, jako potwierdzenia zgodnego z przepisami prawa pozbywania się nieczystości ciekłych. Należy nadmienić, że właściciele kontrolowanych nieruchomości zazwyczaj nie posiadają dokumentów potwierdzających odbiór ścieków przez przedsiębiorcę tj. umów i faktur potwierdzających odbiór ścieków.

Do prowadzonych przez Urząd Gminy Brudzeń Duży ewidencji zgłoszono w 2019 r. eksploatację 11 przydomowych oczyszczalni ścieków przez właścicieli nieruchomości.

Gmina Brudzeń Duży rozpoczęła działania mające na celu utworzenie Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego – spółki, która będzie jako główne działanie realizować zadania związane z gospodarką wodno-kanalizacyjną na terenie Gminy. Wykonano analizy prawne, wystosowano wnioski o stosowne interpretację skarbowe, przygotowano akty prawne.

5.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Realizacja zadań w zakresie gospodarki przestrzennej prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z w/w ustawą dla terenu gminy opracowane jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brudzeń Duży, które zostało uchwalone Uchwałą nr 279/XXXI/02 Rady Gminy w Brudzeniu Dużym z dnia 10 października 2002 r. ostatnia aktualizacja Studium została uchwalona Uchwałą NR XLIII/288/14 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 11 września 2014 r.

Studium uwarunkowań stanowi podstawę do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na koniec 2019 r. obowiązywało 29 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i objęte jest nimi ok. 20% powierzchni gminy.

W roku 2019 r. został uchwalony Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów w miejscowości Bądkowo Kościelne. Tereny objęte w/w planem to 67 926 m², na których ustalono następujące przeznaczenie terenu:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o powierzchni 42 313 m²,
- tereny zabudowy zagrodowej o powierzchni 13 005 m²,
- tereny rolnicze o powierzchni 4 253 m²,
- tereny dróg publicznych o powierzchni 5 829 m²,
- tereny dróg wewnętrznych o powierzchni 2 526 m².

W trakcie opracowania są 2 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Bądkowie Kościelnym i Siecieniu.

Tereny objęte ustaleniami planów stanowią własność prywatną i realizacja ustaleń zawartych w planach uzależniona jest od popytu na tereny budowlane oraz planów właścicieli. Duży wpływ na obrót terenami budowlanymi ma infrastruktura techniczna – dostęp do wody, kanalizacji, energii oraz komunikacji lokalnej.

Na podstawie uchwalonych planów inwestorom wydawane są wyrisy i wypisy z planów.

Dla terenów nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego inwestorom wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W roku 2019 wydano 8 decyzji o ustaleniu lokalizacji

inwestycji celu publicznego, 52 decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu oraz decyzje zmieniające decyzje ostateczne i przenoszące prawa.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym decyzje mogą być wydane po spełnieniu warunków określonych w ustawie i wymagają uzyskania niezbędnych uzgodnień stosownie do art.53 ust.3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Realizując uchwałę Nr II/12/18 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 29 listopada 2018 r. prowadzono prace nad opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Brudzeń Duży.

W trakcie prac w dniach od dnia 05 kwietnia 2019 r. do dnia 06 maja 2019 r. przeprowadzono konsultacje społeczne.

Ponadto w ramach realizacji zadań wydawane są:

- opinie dla realizacji robót budowlanych, które wymagają zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej,
- zaświadczenia o zgodności z planem lub decyzją planowanej zmiany użytkowania obiektów budowlanych,
- zaświadczenia o przeznaczeniu terenu,
- opinie do projektów podziału gruntów,
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

6. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA ŚRODOWISKA

6.1. Gospodarowanie odpadami

Zadania dotyczące gospodarki odpadowej zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zostały powierzone Związkowi Gmin Regionu Płockiego, Uchwałą nr XVI/115/12 z dnia 14 marca 2012 r. Rady Gminy Brudzeń Duży, który na podstawie Statutu Związku Gmin Regionu Płockiego z dnia 11 marca 2013 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego nr 5 z dnia 9 czerwca 1994 r., poz. 57 ze zmianą ogłoszoną w Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 11 marca 2013r. poz. 2865) realizuje w naszym imieniu powierzone zadania.

Od 1 lipca 2013 r. odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych organizuje Związek Gmin Regionu Płockiego przez podmioty wyłonione w drodze przetargu.

Systemem gospodarowania odpadami objęto ogółem wg. stanu na dzień 31.12.2019 r – 2 648 sztuk deklaracji, tj. nieruchomości niezamieszkałe i zamieszkałe, w których prowadzona jest działalność gospodarcza oraz nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe oraz inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno – wypoczynkowe wykorzystywane jedynie przez część roku.

Odpady komunalne z terenu gminy Brudzeń Duży (na dzień 31.12.2019 r. złożono 2 648 sztuk deklaracji) odbierane są od właścicieli nieruchomości w postaci zmieszanej oraz selektywnej. Zbieranie odpadów komunalnych w sposób selektywny stanowi podstawowy element systemu gospodarki odpadami. Selektywna zbiórka jest prowadzona w systemie workowym i pojemnikowym z podziałem na frakcje: papier, tworzywa sztuczne, szkło, odpady ulegające biodegradacji.

Z terenu gminy Brudzeń Duży w 2019 r. łącznie zebrano 1 408,88 Mg (ton), odpadów komunalnych, co przedstawia poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 16. Rodzaje odpadów komunalnych

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów (Mg)
1.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	0,00
2.	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	139,05
3.	15 01 07	Opakowania ze szkła	72,77
4.	15 01 10	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin i II klasy toksyczności-bardzo toksyczne i toksyczne)	0,07
5.	16 01 03	Zużyte opony	2,56
6.	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	0,00
7.	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	11,40
8.	20 01 02	Szkło	37,80
9.	20 01 23	Urządzenia zawierające freony	0,92
10.	20 01 32	Leki i inne niż wymienione w 20 01 31	0,09
11.	20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20	0,03

		01 33	
12.	20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki (1)	1,50
13.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	2,75
14.	20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,00
15.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	58,56
16.	20 02 03	Odpady z oczyszczania ulic i placów	2,56
17.	20 01 99	Inne niż wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	10,26
18.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1 048,98
19.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	19,58
20.		SUMA	1 408,88
21.		Łączna masa odebranych odpadów komunalnych z wyłączeniem odpadów budowlanych i rozbiórkowych	1 397,48
22.		Łączna masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych	11,40

Zródło: dane ZGRP

Odpady komunalne zebrane podczas selektywnej zbiórki w 2019 roku z terenu Gminy Brudzeń Duży, przedstawia się w sposób następujący:

Tabela nr 17. Rodzaje odpadów komunalnych zebrane podczas selektywnej zbiórki

Wyszczególnienie		Ogółem	
Odpady komunalne zebrane selektywnie i wysegregowane z frakcji suchej	Razem	340,69	
	Papier i tektura	0,00	
	Szkło	104,31	
	Tworzywa sztuczne	0,00	
	Metale	0,00	
	Niebezpieczne	0,16	
	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	Razem	5,17
		W tym niebezpieczny	2,42
	Wielkogabarytowe	19,58	
	Biodegradowalne	58,88	
	Zmieszane odpady opakowaniowe	138,95	
	pozostałe	11,22	

Zródło: dane ZGRP

Związek Gmin Regionu Płockiego realizując obowiązek ustawy (ustawy: o odpadach, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, art. 3 ust.2 pkt. 6 UoU) oraz w ramach realizacji powierzonego zadania, utworzył w 2016 r. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK), który zlokalizowany jest obecnie na terenie gminy Gąbin. Można w nim bezpłatnie oddać lub sprzedać odpady wysegregowane, przeznaczone do dalszego przetworzenia (m.in. plastiki, złom, meble, elektronika, sprzęt AGD, odpady gabarytowe). Natomiast w latach 2019 – 2020 planowana jest budowa PSZOK w kolejnych 12 gminach, w tym również w naszej.

W celu utrzymania porządku i czystości na nieruchomościach stanowiących własność osób fizycznych w 2019 roku na terenie naszej gminy prowadzono kontrole. W wyniku kontroli zlikwidowano istniejące dzikie wysypiska śmieci na terenie miejscowości Janoszyce oraz Strupczewo.

Aktualnie, tj. na dzień 31.12.2019 r. dziewięć podmiotów jest uprawnionych do odbierania odpadów komunalnych z terenu gminy Brudzeń Duży wpisanych do prowadzonego przez Wójta Gminy Brudzeń Duży rejestru działalności regulowanej. W powyższym rejestrze dokonano nowego wpisu na wniosek przedsiębiorcy a jeden wpis podmiotu został wykreślony.

W 2019 r. odbiór i utylizacja padłych zwierząt odbywały się na podstawie umowy z Przedsiębiorstwem Przemysłowo – Handlowym „HETMAN” Spółka z o.o. z siedzibą w m. Florianów 24, w której obowiązywały stawki za odbiór ubocznych produktów zwierzęcych. W umowie tej określone zostały także stawki za odbiór, transport i utylizację zwłok dzika w przypadku wystąpienia w Polsce afrykańskiego pomoru świń.

Odbiór padłych zwierząt gospodarskich jest bezpłatny, ponieważ Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pokrywa koszty zbioru, transportu i unieszkodliwienia padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, konie oraz świnie.

Uchwałą nr VIII/61/19 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 18 lipca 2019 r. została podjęta decyzja w sprawie rezygnacji z przekazania przez Gminę Brudzeń Duży Związkowi Gmin Regionu Płockiego zadań własnych gminy związanych z prowadzeniem systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

W związku z powyższym z dniem 1 stycznia 2020 r. w/w zadanie będzie realizowane przez gminę.

6.2. Zadania z zakresu ochrony środowiska

Tereny zieleni

Zgodnie z ustawą z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę, będącą naszym dziedzictwem i bogactwem narodowym. Ponadto, organy administracji publicznej zobowiązane są do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.

Na terenie gminy Brudzeń Duży występują następujące formy ochrony przyrody:

- park krajobrazowy - Brudzeński Park Krajobrazowy,
- pomniki przyrody - 22 szt.,
- rezerwaty przyrody, Rezerwat „Jary Brudzeńskie” – Rezerwat „Sikórz”
- obszary chronionego krajobrazu, (Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Chronionego Krajobrazu Przyczecze Skrwy Prawej)
- obszar NATURA 2000 (Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Sikórz” SOO, o numerze inwentarzowym PLH140012),
- zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, (Ujście Skrwy -powierzchnia 96,00 ha oraz Jezioro Józefowskie powierzchnia 24,90 ha).
- użytki ekologiczne - 11szt.

Największą atrakcją turystyczną gminy Brudzeń Duży stanowi Brudzeński Park Krajobrazowy o powierzchni 34,52 km², określany w literaturze „Mazowiecką Szwajcarią”. Mieści się na terenie gmin Brudzeń Duży i Stara Biała utworzony na mocy Uchwały nr 163/XXVI/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku z dnia 09 czerwca 1988 r. Park obejmuje dolinę dolnej Skrwy Prawej (aż do ujścia) i obejmuje kompleksy leśne Brwilno, Brudzeń oraz lasy Sikorskie. Powierzchnia Parku wynosi 3171 ha, a otuliny 4397 ha. Brudzeński Park Krajobrazowy jest jednym z

najmniejszych parków krajobrazowych w województwie mazowieckim i jest w większej części pokryty lasami. W krajobrazie parku dominują lasy łąkowe z dużymi obszarami starodrzewu. Obejmuje także przylegające kompleksy leśne w m. Brwilno, Sikórz i Brudzeń oraz fragment polodowcowy Rynny Karwosiecko - Cholewickiej wraz z ciągiem drobnych jezior i torfowisk. W otulinie Parku znalazła się druga długa rynna dopływu Skrwy - Wierzbicy. Administracyjnie Park w całości leży w powiecie płońskim, na obszarze Gminy Brudzeń Duży i Stara Biała. Brudzeński Park Krajobrazowy obejmuje dolinę Skrwy Prawej.

Na terenie gminy Brudzeń Duży w granicach Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego, znajdują się:

- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) o numerze inwentarzowym PLH 140012. Jest to obszar bardzo ważny dla zachowania zbiorowiska łąkowych (priorytetowy typ siedliska z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej) i łąkowych o charakterze naturalnym z licznymi drzewami pomnikowymi oraz stanowiskami roślin chronionych. Na terenie obszaru stwierdzono występowanie 6 gatunków zwierząt jak wynika z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000 Standardowe Formularze Danych dla Specjalnych Obszarów Ochrony), jak również 363 roślin naczyniowych oraz 34 gatunków mchów.
- Rezerwat krajobrazowy „Sikórz”, który jest najciekawszym rezerwatem pod względem przyrodniczym w Brudzeńskim Parku Krajobrazowym, jak również jednym z najciekawszych obiektów na Mazowszu, zlokalizowanym na krawędzi skarpy Wiślanej przy drodze nr 562 Płock - Dobrzyń n/ Wisłą.
- Rezerwat leśny „Brudzeńskie Jary” - obejmuje jeden z piękniejszych fragmentów Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego w kompleksie leśnym Brudzeń.

W roku 2017 przeprowadzono inwentaryzację dendrologiczną pomników przyrody na terenie gminy Brudzeń Duży. Na terenie gminy znajdują się 22 pomniki przyrody, w tym: 1 aleja drzew, 14 pojedynczych tworów przyrody żywej (drzew), 6 grup drzew oraz 1 głąz narzutowy.

Gmina jest miejscem bogatym w tereny zieleni. W Brudzeniu Dużym znajduje się park podworski, który służy mieszkańcom, jako tereny wypoczynku z licznymi alejkami spacerowymi, placem zabaw.

W związku z obowiązkiem chronienia przyrody zgodnie z treścią art.83f ustawy o ochronie przyrody możliwe jest usunięcie drzew po dokonaniu zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa z działki stanowiącej własność, bądź współwłasność osoby fizycznej, osób fizycznych, gdy wycinka nie ma związku z działalnością gospodarczą. Obowiązek dokonania zgłoszenia może dotyczyć tylko tych sytuacji, w których brak jest obowiązku uzyskania zezwolenia.

W związku z powyższym w 2019 roku do tut. organu dokonano 83 zgłoszeń na usunięcie 1399 sztuk drzew, na które po przeprowadzeniu oględzin w terenie organ nie wniósł sprzeciwu. Usunięto 5 szt. drzew, jako złom bądź wywrot. W 2019 r po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wydano 6 sztuk zezwoleń na usunięcie 37 szt. drzew nakładając obowiązek wykonania nowych nasadzeń w ilości 51 szt.

Ochrona klimatu i powietrza

Działania gminy w obszarze ochrony klimatu i powietrza objęły szerokie spektrum przedsięwzięć. W 2016 r. przyjęto do realizacji „Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Brudzeń Duży”. Zadania mają na celu poprawę jakości powietrza, redukcję emisji gazów cieplarnianych i ograniczenie zjawiska niskiej emisji poprzez zwiększenie wykorzystania niskoemisyjnych źródeł energii oraz zmniejszenie zużycia energii. Ponadto w 2015 r., podjęto uchwałę w sprawie „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Brudzeń Duży”.

Na terenie Gminy Brudzeń Duży zanieczyszczenia do powietrza wprowadzane są głównie przez kotłownie indywidualne budynków mieszkalnych oraz hodowli zwierząt. Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest również transport. Duży wpływ na jakość powietrza ma emisja liniowa ze środków transportu. Źródła te emitują zanieczyszczenia, w których istotny udział stanowi tlenek węgla, dwutlenek azotu i pył PM10.

Na terenie gminy Brudzeń Duży głównym zagrożeniem pod względem hałasu jest komunikacja drogowa. Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest w sąsiedztwie dróg wojewódzkich oraz dróg dojazdowych do ośrodków wypoczynkowych biegnących przez teren gminy. Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy.

Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45 do 56 dB. W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie nie prowadził pomiarów dotyczących poziomu hałasu na terenie gminy Brudzeń Duży.

Do głównych zagrożeń na terenie gminy Brudzeń Duży należy zły stan wód powierzchniowych w granicach gminy i zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych przez Jednolite Części Wód Powierzchniowych na wskutek dalszego zanieczyszczenia tych wód. Wpływ na taką sytuację mają głównie spływy zanieczyszczeń obszarowych, w tym zanieczyszczenia spływające z pól, związane z rolnictwem oraz nieprawidłowa gospodarka ściekowa, w niektórych częściach gminy Brudzeń Duży.

Ochrona przed substancjami niebezpiecznymi

W 2016 r. po sporządzeniu szczegółowej inwentaryzacji w terenie wyrobów zawierających azbest wykonano aktualizację „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Brudzeń Duży na lata 2016 – 2032”. Podczas prac terenowych zinwentaryzowano 5 808 954 kg wyrobów azbestowych, z czego 5 683 271 kg należy do osób fizycznych, natomiast 125 683 kg – do osób prawnych.

Od kilkunastu lat we współpracy ze Związkiem Gmin Regionu Płockiego gmina realizuje zadanie pn. „Program unieszkodliwiania odpadów azbestowo – cementowych na terenie działania Związku Gmin Regionu Płockiego”. W 2019 roku zrealizowano 62 wnioski.

Złożony za pośrednictwem ZGRP wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie został rozpatrzony pozytywnie i pozyskano środki na jego realizację, którego koszt (brutto) dla Gminy Brudzeń Duży wyniósł: dofinansowanie WFOŚiGW – 21 000,00 zł, wkład własny Gminy – 25 484,06 zł, koszt inspektora nadzoru – 2 610,75 zł.

Z terenu Gminy Brudzeń Duży w 2019 r. odebrano 117,920 Mg odpadów azbestowo-cementowych. Jednostkowa cena za usługę odbioru i utylizacji azbestu to kwota 394,20 zł/Mg wyrobów azbestowych.

Zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest oraz konieczność unieszkodliwienia tych wyrobów powoduje, że co roku powstają tego typu odpady. Tabela poniżej pokazuje ilości wyrobów zawierających azbest, które jeszcze muszą zostać zdemontowane.

Tabela 18. Wykaz wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Brudzeń Duży

Jednostka	Wyroby zinwentaryzowane Mg			Wyroby unieszkodliwione Mg			Wyroby pozostałe do unieszkodliwienia Mg		
	razem	Os. fizyczne	Os. prawne	razem	Os. fizyczne	Os. prawne	razem	Os. fizyczne	Os. prawne
Brudzeń Duży	8 116 368	7 942 658	173 710	602 793	602 793	0	7 513 575	7 339 865	173 710

Źródło: serwis www.bazaazbestowa.gov.pl, stan na 31.12.2019 r.

6.3. Edukacja ekologiczna w gminie

Na terenie gminy Brudzeń Duży edukacja ekologiczna prowadzona jest przede wszystkim przez szkoły i przedszkola. Zagadnienia dotyczące ekologii, ochrony środowiska, rozwoju zrównoważonego poruszane są w ramach treści programowych podczas zajęć biologii, plastyki, geografii, fizyki, chemii, zajęć technicznych czy godzin wychowawczych. Elementy edukacji ekologicznej wprowadza się również w edukacji najmłodszych, prowadzonej w oddziałach przedszkolnych gminy Brudzeń Duży.

Prowadzone są akcje plakatowe na rzecz zmniejszenia się ilości odpadów, akcje sprzątanie świata, odbywają się festyny koedukacyjne dla dzieci i dorosłych, które przyczyniają się do zwiększania wrażliwości ekologicznej mieszkańców.

Ponadto na terenie naszej gminy Związek Gmin Regionu Płockiego w ramach powierzonego zadania zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach prowadzi edukację ekologiczną. Mobilne Stoisko Informacyjno – Edukacyjne (MSIE). Dzięki uczestnictwu podczas imprez w poszczególnych gminach, Związek Gmin Regionu Płockiego mógł przekazać mieszkańcom lokalnych społeczności informacje na temat obowiązków w zakresie gospodarki odpadami.

W ramach Mobilnego Stanowiska Informacyjno-Edukacyjnego zorganizowano:

- Akcję pn. „Nakrętki, baterie, elektrośmieci oraz książki zbieramy, bo o środowisko dbamy”. Każdy mieszkaniec gminy, który przekazał 0,5kg baterii i/lub plastikowych nakrętek otrzymał 1 sadzonkę rośliny ozdobne,

- Obsługę interesantów w punkcie informacyjno-edukacyjnym.

Dzięki obecności Mobilnego Stoiska Informacyjno – Edukacyjnego na imprezach plenerowych, mieszkańcy poszczególnych gmin mogli między innymi: - złożyć pierwszą deklarację lub korektę deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami, -sprawdzić swoje płatności, -pobrać worki oraz kody do segregacji, -uzyskać wszelkie informacje na temat systemu gospodarowania odpadami,

- Konkurs pn. „Pokaż jak segregujesz”, dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Celem konkursu było:

- promowanie postaw i zachowań proekologicznych, zmierzających do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów,
- wyrobienie nawyku segregacji odpadów w miejscu ich wytwarzania,
- uświadomienie skutków działań człowieka na stan środowiska naturalnego. Aby wziąć udział w konkursie należało przesłać do Związku Gmin Regionu Płockiego fotoreportaż (od 3 do 6 zdjęć) obrazujących sposób prowadzenia segregacji odpadów na terenie gospodarstw domowych,

- Warsztaty plastyczne dla dzieci

Warsztaty plastyczne dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego oraz segregacji odpadów. Prace wykonane przez młodych artystów w czasie warsztatów plastycznych, można podziwiać na wystawie w siedzibie Związku Gmin Regionu Płockiego przy ul. Zglenickiego 42 w Płocku.

Konkurs „Elektrośmieci do Związku Gmin Regionu Płockiego przekazujemy – świat ratujemy”. Konkurs był skierowany do placówek oświatowych (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum i technikum).

W ramach konkursu prowadzona była aktywna zbiórka elektrośmieci, tj. zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Wszystkie zebrane elektrośmieci były bezpłatnie odbierane bezpośrednio od placówek oświatowych przez Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o. o. – Współorganizatora konkursu, zgodnie z harmonogramem odbioru.

Przedsięwzięcia edukacyjne i promocyjne – informacyjne, dotyczące ochrony środowiska, podejmowane są również przez Gminę na rzecz upowszechniania proekologicznych postaw

mieszkańców gminy, co skutkuje pozytywnymi trendami w zwiększeniu ilości odpadów segregowanych, zmienianiem sposobu ogrzewania budynków i zwiększeniem świadomości ekologicznej wśród mieszkańców:

Urząd jest organizatorem szeregu konkursów, festynów i innych imprez, również o tematyce ekologicznej, które przyczyniają się do zwiększenia wrażliwości ekologicznej mieszkańców. Źródłem informacji m.in. o środowisku naturalnym, obowiązkach mieszkańców dotyczących zagospodarowania odpadami i ściekami czy też o ochronie powietrza, itp. - strona internetowa urzędu: brudzen.pl, tablica ogłoszeń, a także informowanie poprzez sołtysów.

6.4. Program opieki nad zwierzętami

Zadaniem własnym Gminy jest między innymi zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom. Rada Gminy Brudzeń Duży w drodze uchwały Nr IV/35/19 z dnia 28 lutego 2019 r. przyjęła Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności na terenie Gminy Brudzeń Duży w 2019 roku (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 2779 z dnia 1 marca 2019 r.). Program stanowi dokument określający w perspektywie rocznej cele, zadania i zasady zapewnienia opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w obszarach ustanowionych ustawą o ochronie zwierząt, jako obligatoryjne, tj.:

- zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku;
- odławianie bezdomnych zwierząt;
- opieka nad wolno żyjącymi kotami;
- sterylizacja albo kastracja zwierząt w schronisku;
- poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- usypianie ślepych miotów;
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt;
- zapewnienie miejsca dla zwierząt zaniedbanym przez właściciela we wskazanym gospodarstwie rolnym.

Umowę na utrzymanie miejsc dla bezdomnych zwierząt w schronisku z zapewnieniem ich odłowienia, transportu i utrzymania, opieki weterynaryjnej oraz przeprowadzanie obowiązkowych zabiegów kastracji i sterylizacji wraz z weterynaryjną opieką pozabiegową na terenie Gminy Brudzeń Duży realizuje Związek Gmin Regionu Płockiego.

W 2019 roku umowę realizowało Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „DANIEL” z siedzibą w Grudziądzu.

Dodatkowo Gmina Brudzeń Duży w celu zapewnienia opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, zapewnienie opieki weterynaryjnej podpisała Porozumienie z Przychodnią Weterynaryjną „MENIA” w Brudzeniu Dużym. W ramach podpisanego porozumienia dodatkowo Przychodnia prowadzi opiekę weterynaryjną w przypadku bezdomnych psów i kotów znajdujących się na naszym terenie. Po wykonaniu sterylizacji czy kastracji zwierzęta porzucone trafiały do adopcji.

W 2019 roku zapewniono opiekę weterynaryjną bezdomnym zwierzętom na koszt Gminy dla 27 psów i 5 kotów.

Koszt realizacji całego zadania przewidzianego ustawą o ochronie zwierząt w 2019 roku to kwota 35 934,00 zł.

7. TRANSPORT

7.1. Komunikacja miejska

Gmina Brudzeń Duży jako jeden z pierwszych samorządów w powiecie plockim podjęła współpracę z Komunikacją Miejską w zakresie rozwoju transportu lokalnego trzeciej strefy, która trwa nieprzerwanie do dnia dzisiejszego.

W 2019 roku, podobnie jak w latach poprzednich, Gmina Brudzeń Duży powierzyła Miastu Płock realizację zadania w zakresie transportu zbiorowego na terenie gminy. Transport lokalny obsługiwany był poprzez Komunikację Miejską na trzech liniach 102, 103 i 105, których trasa przebiega po głównych drogach wojewódzkich 559, 555 i 562.

W 2019 roku Operator przejechał 133 838,205 wozokilometry. Wysokość stawki za w 2019 r. nie uległa zmianie w stosunku do 2018 r. i wynosił 4,18 zł za wozokilometr. Łączna kwota dotacji należnej, do zapłaty przez Gminę, za okres 1.01.2019 r. do 31.12.2019 r. to 559 443,71 zł.

Tabela 19. Wykaz wozokilometrów w 2019 r. wraz z wysokością dopłaty

L.P.	Miesiąc	Ilość wkm	Stawka	Raty
1	Styczeń	11 713,338	4,18	48 961,75 zł
2	Luty	11 026,116	4,18	46 089,16 zł
3	Marzec	11 946,657	4,18	49 937,03 zł
4	Kwiecień	11 254,341	4,18	47 043,15 zł
5	Maj	11 946,657	4,18	49 937,03 zł
6	Czerwiec	10 431,683	4,18	43 604,43 zł
7	Lipiec	9 656,999	4,18	40 366,26 zł
8	Sierpień	9 439,341	4,18	39 456,45 zł
9	Wrzesień	11 715,885	4,18	48 972,40 zł
10	Październik	12 403,107	4,18	51 844,99 zł
11	Listopad	11 259,435	4,18	47 064,44 zł
12	Grudzień	11 044,646	4,18	46 166,02 zł
	Razem	133 838,205		559 443,71 zł

Trasa linii 102

Dworzec kolejowy - Dworcowa - Jachowicza - Bielska - Tysiąclecia - Miodowa - Mościckiego - Dobrzyńska - Zglenickiego - Biała - Srebrna - Kobierniki - Radotki - Lasotki - Siecień - Murzynowo

Trasa linii 103

Dworzec kolejowy - Dworcowa - Jachowicza - Kobylińskiego - Dobrzyńska - Maszewo Duże - Mańkowo - Srebrna - Sikórz - Parzeń - Brudzeń Duży - Strupczewo – Sobowo

Trasa linii 105

Dworzec kolejowy - Dworcowa - Jachowicza - Kobylińskiego - Dobrzyńska - Medyczna - Szpitalna - Maszewo nad Wisłą - Brwilno, Antoniówka - Murzynowo - Uniejewo - Rokicie - Myślborzyce - Więclawice – Główna

W/w linie autobusowe łączą trzy największe miejscowości w gminie tj. Brudzeń Duży, Sikórz i Siecień z miastem Płock. Z komunikacji korzystają głównie osoby aktywne zawodowo, osoby w wieku emerytalnym, osoby nieposiadające własnego środka transportu oraz młodzież szkolna.

7.2. Dowożenie dzieci

Zgodnie z przepisami prawa oświatowego na gminę został nałożony obowiązek bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dzieci spełniających obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego i dzieci pięcioletnich, jeżeli ich droga z domu do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej przekracza 3 km. W przypadku, gdy sieć publicznych szkół podstawowych jest tak zorganizowana, że droga dzieci klas I - IV przekracza 3 km, dzieci z klas IV - VIII przekracza 4 km obowiązkiem gminy jest również, zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dzieci albo zwrot kosztów przejazdu dziecka środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice. Jeżeli droga dzieci nie przekracza wymienionych wyżej odległości, gmina może zorganizować bezpłatny transport, zapewniając opiekę w czasie przewozu.

Gmina organizując dowóz dzieci do przedszkoli i szkół zapewniła odpowiednią liczbę autobusów wraz z towarzyszącymi opiekunami. Zapewniliśmy dostateczny poziom bezpieczeństwa szkolnych przewozów zatrudniając po dwóch opiekunów w każdym autobusie, zadbaliliśmy o opiekę świetlicową dla oczekujących na transport dzieci. W roku szkolnym 2018/2019 do szkół i przedszkoli dowożono 340 uczniów, w roku szkolnym 2019/2020 dowożeniem jest objętych 294 uczniów.

W 2019 roku usługi przewozu dzieci i opieki świadczone były przez wykonawców zewnętrznych wyłonionych na podstawie przepisów prawa zamówień publicznych.

Usługę wykonywali, Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Płocku i Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Gostyninie.

Koszt dowożenia dzieci wynajętymi autobusami i opieki w czasie przewozu wynosił 366 746,96zł. Ponadto rodzicom, którzy zapewnili swoim dzieciom dowóz samodzielnie, zwróciliśmy koszty transportu w wysokości 24 904,30zł.

Na organach gminy ciąży również obowiązek dowożenia, jeżeli chodzi o uczniów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Przepisy oświatowe nakładają na gminę obowiązek zorganizowania bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dzieci, młodzieży i uczniów we własnym zakresie albo poprzez zwrot rodzicom kosztów przewozu.

Gmina zorganizowała dowożenie dla 1 niepełnosprawnego ucznia, którego dowoził wynajęty przewoźnik. Ponadto zrefundowano rodzicom koszty dowożenia 8 uczniów niepełnosprawnych. Roczny koszt dowożenia dzieci niepełnosprawnych wyniósł 81 253,58zł.

8. OŚWIATA

8.1. Sieć szkolno-przedszkolna w 2019 roku w gminie Brudzeń Duży

Realizacja zadań oświatowych jest bacznie obserwowana przez mieszkańców. Oczekiwania wobec oświaty formułowane są przez rodziców, organy nadzoru pedagogicznego, dyrektorów szkół, nauczycieli i ich związki zawodowe.

Oświata zajmuje dominujące miejsce w budżecie gminy, więc z natury rzeczy koncentruje uwagę. Większość mieszkańców posyła dzieci do szkoły, dlatego jest szczególnie zainteresowana organizacją pracy, poziomem nauki, wyposażeniem bazy szkolnej i zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków nauki na jej terenie.

W 2019 roku gmina była organem prowadzącym dla trzech szkół podstawowych, jednego wygasającego gimnazjum i dwóch przedszkoli.

Plan sieci szkół i przedszkoli

- Szkoła Podstawowa w Brudzeniu Dużym wchodząca w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego o strukturze organizacyjnej klas I-VIII.
- Szkoła Podstawowa im. Gustawa Zielińskiego w Sikorzu wchodząca w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego o strukturze organizacyjnej klas I – VIII.
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Siecieniu o strukturze organizacyjnej klas I – VIII, z klasami dotychczasowego Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Siecieniu z oddziałami przedszkolnymi.
- Gimnazjum im. Pawła Włodkowica w Brudzeniu Dużym.
- Przedszkole Samorządowe w Brudzeniu Dużym wchodzące w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego.
- Przedszkole Samorządowe w Sikorzu wchodzące w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego.

8.2. Baza oświatowa

Szkoły podstawowe i przedszkola prowadzone przez gminę mieszczą się w 4 budynkach będących własnością gminy. Gmina zapewnia bazę do działalności oświatowej. Budynki są w dobrym stanie technicznym, na bieżąco remontowane. W okresie wakacji przeprowadzono malowanie części pomieszczeń szkolnych, bieżące naprawy i konserwacje. Czyniono działania dla poprawy wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne.

Do znaczących zakupów wzbogacających w 2019r. wyposażenie szkół należy zaliczyć:

- wyposażenie Szkoły Podstawowej w Brudzeniu Dużym w pomoce naukowe do biologii, fizyki, chemii i geografii za ponad 32 tys. złotych, z czego 30 tys. zł to środki przyznane na ten cel przez MEN;
- zakup 2 tablic interaktywnych z projektorami i zestaw nagłośnieniowy za ok. 15 tys. zł. W ramach realizacji Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno – komunikacyjnych „Aktywna tablica” – pozyskano na ten cel dla Szkoły Podstawowej w Brudzeniu Dużym 12 tys. zł dotacji celowej;
- w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Siecieniu utworzono pracownię językową za ponad 64 tys. zł, z czego ponad 45 tys. stanowi dotacja celowa uzyskana w ramach realizacji „Mazowieckiego programu dofinansowania pracowni informatycznych i językowych”;
- Szkoła Podstawowa w Sikorzu zrealizowała program rządowy „Narodowy Program Rozwoju Czytelności”, w ramach którego zakupiono książki do biblioteki szkolnej za 5 tys. złotych, 4 tys. to dotacja celowa.

Ograniczenia finansowe nie pozwalają zabezpieczyć wszystkich potrzeb w tym zakresie. Największym problemem w zakresie bazy lokalowej jest brak odpowiednich boisk szkolnych w Siecieniu i Sikorzu i nowego placu zabaw w Brudzeniu Dużym.

Do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji ruchowej szkoły i przedszkola wykorzystywały sale gimnastyczne, dostępne boiska i urządzenia rekreacyjno – sportowe.

8.3.Realizowane zadania oświatowe

Tabela 20. Przedszkola na terenie Gminy Brudzeń Duży

Wyszczególnienie	Wychowankowie		Oddziały	
	2018/2019	2019/2020	2018/2019	2019/2020
Przedszkole Samorządowe w Brudzeniu Dużym	92	95	4	4
Przedszkole Samorządowe w Sikorzu	72	69	3	3
Oddziały przedszkolne w Szkole Podst. w Siecieniu	88	89	4	4
Razem	252	253	11	11

Gmina zapewnienia warunki do spełniania obowiązku odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci, które kończą 6 lat oraz możliwość korzystania z wychowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 3 - 5 lat, w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w Szkole Podstawowej w Siecieniu.

Ponadto za pobyt 39 dzieci w przedszkolach położonych na terenie innych gmin, przekazaliśmy dotację do samorządów, na terenie których położone są te przedszkola.

Tabela 21. Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Brudzeń Duży

Wyszczególnienie	Uczniowie				Oddziały			
	I - VIII		Oddziały przedszkolne		I - VIII		Oddziały	
Rok szkolny	2018 /2019	2019 /2020	2018 /2019	2019 /2020	2018 /2019	2019 /2020	2018 /2019	2019 /2020
Szkoła Podstawowa w Brudzeniu Dużym	242	247	-	-	14	14	-	-
Szkoła Podstawowa w Siecieniu	237	232	88	89	11	12	2	2
Szkoła Podstawowa w Sikorzu	151	161	-	-	9	9	-	-
Razem	629	640	88	89	34	35	2	2

Tabela 22. Gimnazja na terenie Gminy Brudzeń Duży

Wyszczególnienie	Uczniowie		Oddziały		
	Rok szkolny	2018/2019	2019/2020	2018/2019	2019/2020
Gimnazjum w Brudzeniu Dużym		42	-	3	-
Klasy gimnazjalne w Szkole Podst. w Siecieniu		24	-	1	-
Razem		66		4	

Tabela 23. Uczniowie korzystający z zajęć specjalistycznych i innych

Rodzaj zajęć	Liczba uczniów		
	Rok szkolny	2018/2019	2019/2020
Rewalidacyjne dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego		25	27
Rewalidacyjno – wychowawcze w domu ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego		2	2
Wczesne wspomaganie		4	8
Korekcyjno – kompensacyjne		114	114
Dydaktyczno - wyrównawcze		218	238
Logopedyczne		165	190
Terapeutyczne		77	49
Socjoterapeutyczne		11	104
Rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne		10	31
Związane z wyborem kierunku kształcenia		0	32
Warsztaty		103	103
Inne		-	64

Tabela 24. Uczniowie korzystający z zajęć pozalekcyjnych

Rodzaj zajęć	Liczba uczniów		Liczba kół zainteresowań		
	Rok szkolny	2018/2019	2019/2020	2018/2019	2019/2020
Informatyczne		32	8	4	1
Przedmiotowe		92	159	9	12
Artystyczne		60	131	4	9
Sportowe		159	268	9	15
Inne		-	38	-	2
Turystyczno- krajoznawcze		25	8	1	1
Techniczne		79	132	6	13
Ogółem		447	744	33	53

Gmina zapewniła możliwość realizacji obowiązku szkolnego. Zapewniono warunki nauczania dostosowane do potrzeb i umiejętności uczniów. Stworzono bezpieczne i higieniczne warunki do nauki i opieki dla dzieci wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. W roku szkolnym 2018/2019 zorganizowano kształcenie dla 18 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, w roku szkolnym 2019/2020 dla 20 uczniów. Zorganizowano indywidualne nauczanie dla 2 uczniów, którzy ze względu na stan zdrowia nie mogli uczęszczać na zajęcia w szkole. Dla 4 uczniów w wieku przedszkolnym z opiniami Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej zorganizowano zajęcia wczesnego wspomaganie. Zapewniono warunki do organizowania w szkołach pomocy psychologiczno – pedagogicznej. W 2019 roku we wszystkich szkołach pomocy udzielali zatrudnieni pedagodzy, psychologzy, logopedzi i inni specjaliści. Pomoc była realizowana w różnych formach. Dla dzieci z trudnościami w nauce i zaburzeniami w zachowaniu, na zajęciach

specjalistycznych o charakterze terapeutycznym, dla dzieci uzdolnionych na zajęciach rozwijających uzdolnienia. Zorganizowano zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania.

1) Realizacja programu dożywiania dzieci w szkołach

Tabela 25. Liczba wydanych posiłków – średnia miesięczna w 2019 roku

Brudzeń Duży - - Stołówka S.P., Gimnazjum i Przedszkola	Siecień - Stołówka S.P. i Gimnazjum	Sikórz - Stołówka S.P. i Przedszkola
średnia dzienna liczba wydanych posiłków	średnia dzienna liczba wydanych posiłków	średnia dzienna liczba wydawanych posiłków
228	274	198

Zadanie gminy w zakresie dożywiania dzieci jest wypełniane poprzez wydawanie posiłków przygotowywanych w stołówkach szkolnych. W przedszkolach w formie obiadu, śniadania i podwieczorku, w szkołach w formie obiadu.

2) Dowożenie dzieci do szkół

Obowiązek gminy w zakresie zapewnienia bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dzieci do szkół albo zwrot kosztów przejazdu dziecka środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice został spełniony. W roku szkolnym 2018/2019 do szkół i przedszkoli dowożono 340 uczniów, w roku szkolnym 2019/2020 dowożeniem jest objętych 294 uczniów.

Dowożenie i opiekę w czasie przewozu realizowali wynajęci przewoźnicy, Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Płocku i Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Gostyninie. Zorganizowano dowożenie dla 1 niepełnosprawnego ucznia, którego dowoził wynajęty przewoźnik.

Ponadto refundowano rodzicom koszty dowożenia 13 uczniów, z tej grupy 8 uczniów to dzieci niepełnosprawne.

3) Pomoc socjalna dla uczniów i stypendia za wyniki w nauce

W ubiegłym roku prawo uczniów do pomocy materialnej w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej, a także wspieranie edukacji uczniów uzdolnionych zrealizowano w formie stypendiów i zasiłków socjalnych oraz stypendiów za wyniki w nauce.

W roku szkolnym 2018/2019 – pomoc socjalną otrzymało 154 uczniów. Wypłacono 6 zasiłków szkolnych i 148 stypendiów szkolnych. Stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe otrzymało 188 uczniów.

W roku szkolnym 2019/2020 – pomoc socjalną otrzymało 92 uczniów, z czego stypendium socjalne otrzymało 89 uczniów, 3 uczniów otrzymało zasiłki szkolne.

Wspieranie edukacji uczniów uzdolnionych zrealizowano przyznając 226 stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe dzieciom uczęszczającym do szkół, które gmina prowadzi.

4) Refundacja kosztów kształcenia młodocianych

Z tytułu kształcenia młodocianych dofinansowaniem było objętych 5 pracodawców, którzy zawarli umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, z 6 młodocianymi pracownikami zamieszkałymi na terenie naszej gminy. Na sfinansowanie tego zadania, gmina otrzymuje dotację celową.

8.4. Poziom wydatków na oświatę i zrealizowane inwestycje

Tabela 26. Źródła środków finansowych na oświatę

L.p.	Wyszczególnienie	2019 rok	
		Kwota zł	Procent całości
1.	Subwencja oświatowa	7 074 367,00	59,21
2.	Celowe dotacje na programy bieżące	436 810,12	3,66
3.	Wpłaty rodziców (dożywianie/wychowanie przedszkolne)	291 283,88	2,44
4.	Pozostałe dochody budżetu gminy	4 144 725,86	34,69
	Razem	11 947 186,86	100

Wykres 7. Źródła finansowania oświaty w %

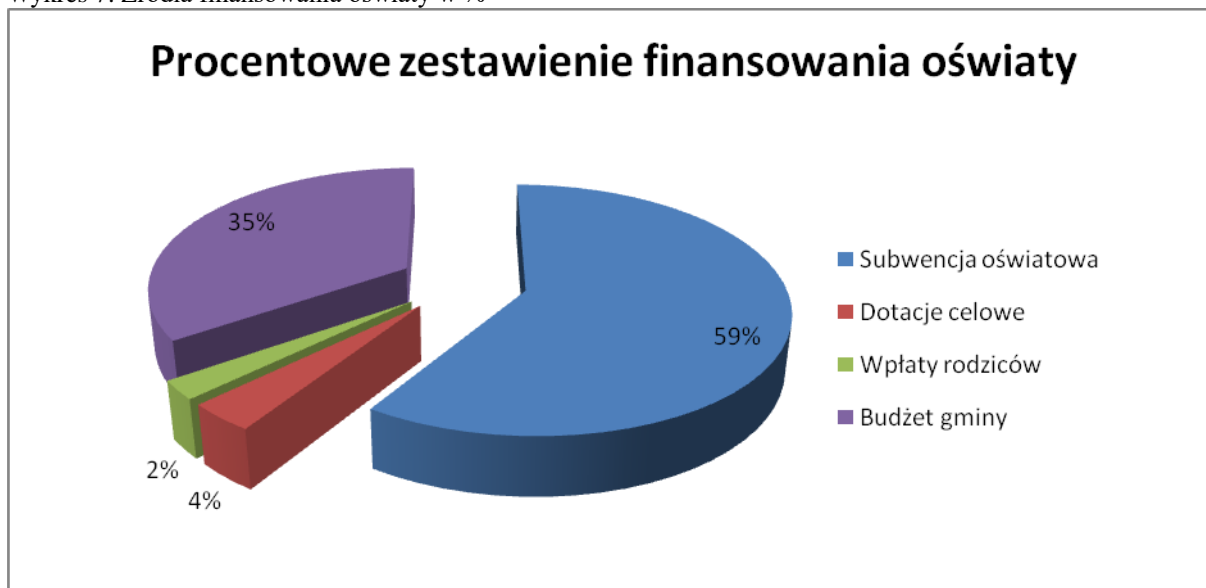

Tabela 27. Wydatki bieżące gminy na zadania z zakresu oświaty oraz edukacyjnej opieki wychowawczej

L.p.	Wyszczególnienie	2019 rok	
		Kwota zł	Procent całości
1.	Szkoły podstawowe	7 501 092,49	62,63
2.	Gimnazja	982 954,42	8,23
3.	Stołówki szkolne	670 894,96	5,62
4.	Świetlice szkolne	367 297,51	3,07
5.	Pomoc materialna dla uczniów	118 665,59	0,99
6.	Przedszkola ogólnodostępne	1 464 811,82	12,26
7.	Dowożenie uczniów do szkół	472 904,84	3,96
8.	Dotacje dla innych gmin na: -wychowanie przedszkolne dzieci zamieszkałych na terenie naszej gminy; - ZNP i KZP	226 756,14	1,90
9.	Fundusz zdrowotny dla nauczycieli	18 300,00	0,15
10.	Podręczniki	58 148,72	0,49
11.	Komisje egzaminacyjne	713,91	0,16
12.	Pozostała działalność (zakup pracowni językowej)	64 646,46	0,54
13.	Razem	11 947 186,86	100

Tabela 28. Struktura całkowitych wydatków oświatowych dla szkół i przedszkoli

L.p.	Wyszczególnienie	2019 rok	
		Kwota w zł.	Procent całości
1.	Wydatki bieżące ogółem	11 947 186,86	100,00
2.	Wydatki na wynagrodzenia z pochodnymi	9 455 203,62	79,14
3.	Wydatki rzeczowe	2 491 983,24	20,86

Tabela 29. Naliczona subwencja i dotacje plus wpłaty rodziców (na dożywianie i przedszkole) a plan finansowy szkół prowadzonych przez gminę

L.p.	Wyszczególnienie szkół	Subwencja i dotacje 2019	Wydatki 2019	Różnica
1.	Szkoła P. w Brudzeniu Dużym	2 542 717,04	3 513 982,71	-971 065,67
2.	Przedsz. S. w Brudzeniu Dużym	277 985,40	628 054,56	-350 069,16
3.	Szkoła P. w Sikorzu	1 670 810,25	2 178 787,43	-507 977,18
4.	Przedsz. S. w Sikorzu	207 806,65	394 161,70	-186 355,05
5.	Szkoła P. w Siecieniu	2 291 804,68	2 804 214,62	-512 409,94
6.	Oddziały gimnazjalne w Siecieniu	146 323,41	211 035,09	-64 711,68
7.	Oddziały przedszkolne w Siecieniu	253 624,12	442 595,56	-188 971,44
8.	Gimnazjum w Brudzeniu Dużym	229 089,21	814 419,53	-85 330,32
9.	Razem	7 620 160,76	10 987 051,20	- 3 366 890,44

Z wyżej wymienionych zestawień finansowych wynika, że subwencja oświatowa otrzymywana przez samorząd pokrywa tylko część wydatków. Na realizację zadań oświatowych przeznacza się środki pochodzące z innych źródeł niż subwencja oświatowa i dotacje rządowe, co dla samorządu jest poważnym wysiłkiem budżetowym.

Rolą samorządu jest zapewnienie szkołom, w ramach dostępnych środków budżetowych i z zachowaniem zasady równości, dobrych warunków pracy i zaspokojenie ich najważniejszych potrzeb dotyczących dobrego kształcenia uczniów. Na podstawie wyżej wymienionych danych, można przeprowadzić analizę sieci szkół, stan organizacji pracy szkół, wypełnienie obowiązku w zakresie realizacji programu dożywiania dzieci, pomocy socjalnej dla uczniów oraz obowiązku dowożenia uczniów do szkół. Można zapoznać się ze źródłami finansowania oświaty, wysokością wydatków bieżących na zadania oświatowe i strukturą tych wydatków. Podane informacje należy traktować łącznie i na podstawie ich wszystkich, można formułować wnioski na temat lokalnego systemu oświaty.

9. WYDARZENIA KULTURALNE, PROMOCJA GMINY

9.1. Wydarzenia kulturalne i promocja gminy

Gmina Brudzeń Duży dysponuje następującymi materiałami promocyjnymi:

- Filmy promocyjne – dwie impresje filmowe: pierwsza realizowana latem, w dynamiczny sposób pokazująca potencjał gminny; druga zimowa pokazująca głównie zabytki sakralne.
- Ulotka promocyjna gminy z podstawowymi informacjami turystycznymi: mapa, atrakcje turystyczne, imprezy, ważne telefony i adresy.
- Ulotka promocyjna przygotowana przez gminę wydana przez Lokalną Grupę Działania Aktywni Razem – charakter podobny do ulotki gminy. Szablon wykonania ulotki wspólny dla wszystkich gmin działających w ramach LGD Aktywnych Razem.
- Ulotka dotycząca Muzeum im. Stanisława Murzynowskiego w Murzynowie – informacja o zbiorach muzeum i o jego twórcy. Zbiory były gromadzone przez etnologa Jacka Olędzkiego, który pracował w Murzynowie
- Ulotka poświęcona Lechowi Wałęsie – honorowemu obywatelowi gminy, który dzieciństwo spędził na terenie gminy.
- Teczka promocyjna - teczka do dokumentów ze zdjęciami pokazującymi potencjał promocyjny gminy i podstawowymi danymi teleadresowymi.
- Mapa Gminy Brudzeń Duży - mapa z zaznaczonymi wszystkimi ważnymi informacjami turystycznymi wraz z tekstami promocyjnymi, telefonami i adresami przydatnymi dla turystów. Mapa wydana we współpracy z LGD Aktywni Razem. Szablon wykonania ulotki wspólny dla wszystkich gmin działających w ramach LGD Aktywnych Razem.
- Mapa Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego - przygotowana przez Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych w Otwocku.

Strona internetowa gminy:

- Publikowane są na niej wszystkie najważniejsze informacje dotyczące gminy. Na stronie, poza dokumentami i informacjami dla mieszkańców, umieszczonych jest dużo zdjęć, filmów dokumentujących wydarzenia na terenie gminy.
- Informacje na temat gminy umieszczane są w mediach lokalnych. Gmina szczególnie blisko współpracuje z Katolickim Radiem Diecezji Płockiej, Tygodnikiem Płockim i lokalnym dodatkiem Gazety Wyborczej. Krótkie filmy dotyczące gminy publikowane są także w serwisie YouTube.

Imprezy cykliczne, które odbywają się na terenie gminy Brudzeń Duży:

- **Festiwal Ginących Zawodów** - odbyło się dziewięć edycji imprezy odbywającej się na początku lipca w Brudzeniu Dużym. Festiwal jest największą plenerową imprezą organizowaną na terenie gminy. Jej celem jest pokazanie zawodów rzemieślniczych stopniowo znikających z naszej rzeczywistości. W formie zabawy przygotowane są bezpłatne warsztaty pokazujące specyfikę pracy np. kowala, hafciarki, garncarza, malarza, wikliniarza, sieciarza itp. Duża część warsztatów jest organizowana głównie dla dzieci, aktywnie wykonujących najprostsze elementy pracy rzemieślniczej pod okiem fachowca. Podczas imprezy odbywają się prezentacje kulinarne, gdzie uczestnicy mogą degustować potrawy np. kuchni tatarskiej, żydowskiej, włoskiej. W każdej edycji imprezy jest wiele atrakcji plenerowych: plac zabaw dla dzieci, strzelnica, mobilne planetarium, bieg z przeszkodami, miasteczko rowerowe dla dzieci, pokazy podnoszące bezpieczeństwo prowadzenia samochodu.

Na scenie swój program prezentują szkoły z terenu gminy, koło emerytów, orkiestry dęte z Sobowa i Siecienia. Po występach lokalnych koncerty dają wykonawcy zaproszeni na imprezę. Na festiwalu występowali między innymi Karol Okrasa, Cezary Pazura, Jerzy Kryszak, Andrzej Rosiewicz. W 2019 roku w imprezie uczestniczyli między innymi: chór Astra z Białegostoku, włoski piosenkarz Andrea Lattari, zespół Skalars. Wieczorną atrakcją imprezy w 2019 r. był fireshow – pokaz ognia przygotowany przez grupę z Torunia.

Fot. 3. Festiwal ginących zawodów

- **Amatorski Wyścig Rowerowy** - odbyło się już dwanaście edycji tej imprezy, która ma miejsce zawsze 1 maja. W kilku grupach wiekowych i na różnych dystansach zawodnicy rywalizują na drogach wokół Brudzenia Dużego. W zmaganiach sportowych biorą udział mieszkańcy gminy ale również goście z okolicznych gmin jak również kolarze z klubów sportowych.

Fot. 4. Wyścig rowerowy

- **Turniej Szachowy z okazji Święta Niepodległości 11 listopada w Brudzeniu Dużym** - odbyło się dziewięć edycji tej imprezy. Amatorskie zawody o skali lokalnej z dużym udziałem młodzieży. Atrakcją turnieju jest gra symultaniczna z arcymistrzem szachowym Mirosławem Grabarczykiem.

Fot. 5. Festiwal ginących zawodów

- **Dożynki Gminne** - odbywają się zwykle w ostatnią niedzielę sierpnia, rotacyjnie w różnych miejscowościach na terenie gminy. Impreza plenerowa z koncertami na scenie i atrakcjami dla dzieci. Kulminacyjnym punktem jest obrzęd dożynkowy z podziwianiem wieńców dożynkowych przygotowanych przez mieszkańców wsi z terenu naszej gminy. W 2019 roku zorganizowano **Dożynki Powiatowe w Brudzeniu Dużym**. Dla widzów przygotowano na scenie dużo atrakcji muzycznych, które można było oglądać na specjalnie zamontowanym ekranie. Wystąpili między innymi: Gran Ballet Argentino z Argentyny, zespoły TOP ONE i Fanatic. Można było uczestniczyć w licznych warsztatach, pokazach, spróbować potraw przygotowanych przez koła gospodyń wiejskich z terenu powiatu płockiego. Wiele atrakcji przygotowano specjalnie dla dzieci.

W dożynkach powiatowych, które odbyły się na terenie naszej gminy, uczestniczył współorganizator - Starosta Powiatu Płockiego, jak również Wicemarszałek Województwa Mazowieckiego, Panie Posłanki i Panowie Posłowie na sejm RP, przedstawiciele starostwa powiatowego, władarze gmin powiatu płockiego, zaproszeni gości.

Fot. 6. Dożynki Powiatowe w Gminie Brudzeń Duży

- **Gminny Dzień Sportu** - odbyło się sześć edycji imprezy organizowanej dla szkół z terenu gminy. Młodzież rywalizuje w różnych dyscyplinach sportu: biegi, skok w dal, siatkówka itp. Impreza organizowana wspólnie z LKS Wisła Główina - Sobowo.
- **Konkurs Fotograficzny:** odbyło się pięć edycji imprezy. W konkursie bierze udział młodzież z terenu gminy. Prace w konkursie, poza nagrodami, są dodatkowo wykorzystywane w materiałach promocyjnych gminy. Na ich podstawie powstało ostatnich pięć kalendarzy planszowych gminy.

Fot. 7. Zwycięskie fotografie z konkursu fotograficznego

- **Gminne Zawody Sportowo-Pozarnicze** - impreza z wieloletnią tradycją sprawdzająca gotowość gminnych OSP.
- **Koncerty Noworoczne Orkiestry Dętej z Sobowa** - koncert organizowany jest w styczniu w różnych kościołach położonych na terenie gminy. W 2019 roku orkiestra zagrała w kościele w Sobowie.

- **Gosposiada** - impreza plenerowa organizowana z kołami gospodyń wiejskich z terenu gminy. Pierwsza edycja imprezy odbyła się w 2019 roku a jej celem jest pokazanie i promowanie działań podejmowanych przez koła. Podczas imprezy organizowane są pokazy warsztatowe, występy zespołów muzycznych, gry integrujące mieszkańców.

Fot. 8. Gosposiada przed pałacem w Brudzeniu Dużym

Inne imprezy związane z ważnymi wydarzeniami lokalnymi i państwowymi:

- 9 listopada 2019 r. w Siecieniu odbyła się uroczystość podpisania aktu erekcyjnego i złożenia kamienia węgielnego pod budowę Świetlicy Wiejskiej – Strażnicy OSP. Akt erekcyjny został odczytany przez Przewodniczącego Rady Gminy Brudzeń Duży Tadeusza Borowickiego. Kamień węgielny pod budowę wmurowali Marszałek Województwa Mazowieckiego Adam Struzik i Wójt Gminy Brudzeń Duży Andrzej Dwojnych. Ksiądz proboszcz parafii Siecień, Jan Kurantowicz poświęcił plac rozpoczętej budowy.

Fot. 9. Podpisanie aktu erekcyjnego w Siecieniu

- 16 i 17 września 2019 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sikorzu gościła ekipa Naukobusa z Centrum Nauki Kopernik, która przygotowała wystawę i specjalne lekcje dla młodzieży ze szkół z terenu naszej gminy. Wystawa, która przyjechała Naukobusem, składała się z 17 eksponatów przeznaczonych do samodzielnego eksperymentowania i obsługiwana była przez 3 edukatorów z Centrum Nauki Kopernik. Naukobus przyjechał do nas w ramach Programu „Nauka dla Ciebie”, realizowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Centrum Nauki Kopernik jako efekt porozumienia zawartego przez Gminę Brudzeń Duży z Centrum Nauki Kopernik. Wystawę odwiedziły wszystkie dzieci i młodzież szkolna z terenu naszej gminy.

Fot. 11. Naukobus w Szkole Podstawowej w Sikorzu

- Gmina stara się upamiętniać ważne wydarzenia z historii naszego kraju: np. rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej, odzyskanie niepodległości czy powstanie styczniowe. Gmina wspomagała też organizacyjnie, logistycznie i sprzętowo małe imprezy lokalne organizowane we wsiach przez koła gospodyń wiejskich.
- Gmina współpracuje z podmiotem prywatnym - Osadą Młynarza w Radotkach, która organizuje szereg biegów terenowych. Najbardziej znane z nich to cykl biegów przeszkodowych pod nazwą Adrenaline Rush gromadzących rocznie kilka tysięcy uczestników. W roku 2019 w ośrodku odbyły się prestiżowe mistrzostwa Polski w biegach przeszkodowych.

10. STAN MIENIA KOMUNALNEGO

10.1. Przysługujące gminie prawa własności

- powierzchnia gruntów	-	165,10 ha
- wartość gruntów	-	1 183 676,37 zł
- wartość budynków i budowli	-	46 278 595,44 zł
w tym: dotyczące innych niż własność praw majątkowych w tym w szczególności: użytkowanie wieczyste :		
- powierzchnia gruntów	-	6,29 ha
- wartość gruntów	-	79 406,00 zł

10.2. Zmiany w stanie mienia komunalnego w 2019 roku

Przyrost mienia:

- **Grunty** - w wyniku podziału na wniosek właściciela przeznaczone pod poszerzenie dróg gminnych z mocy prawa stały się własnością gminy, położone w obrębach: Brudzeń Duży, Brudzeń Mały. Wykupiono na rzecz gminy pod poszerzenie pasa drogi w obrębie Turza Mała, Murzynowo. Wywłaszczono decyzją Starosty Płockiego na rzecz gminy grunt pod poszerzenie drogi w obrębie Siecień. Dokonano zamiany gruntów z osobą fizyczną pod poszerzenie drogi gminnej w obrębie Parzeń II. Dokonano sprzedaży gruntu na poprawienie warunków zagospodarowania przyległej nieruchomości na rzecz osób fizycznych w obrębie Parzeń II. Zbyto grunt będących w użytkowaniu wieczystym na własność na rzecz użytkownika wieczystego, którego budynki stanowiły odrębną własność od gruntu w obrębie Brudzeń Duży. Potwierdzono w formie zaświadczenia prawo użytkowania wieczystego gruntu zabudowanego na cele mieszkaniowe w prawo własności tego gruntu w miejscowości Brudzeń Duży oraz Sobowo (dla 28 użytkowników wieczystych.). Z uwagi na wygaśnięcie zarządu Gimnazjum, przekazano w trwały zarząd na rzecz Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nieruchomość zabudowaną budynkiem szkoły z przeznaczeniem na prowadzenie działalności statutowej szkoły w Brudzeniu Dużym.
- **Wartość budowli** - opracowano projekt budowy i modernizacji drogi w miejscowości Żerniki, ekspertyzę stanu technicznego mostu przez rzekę Cierszewo. Umocnienie i odtworzenie rowu przydrożnego w miejscowości Sikórz. Wykonano projekt budowy sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Sikórz, modernizację SUW Karwośieki Cholewice, modernizację oczyszczalni ścieków Bądkowo Kościelne i Siecień.

- powierzchnia gruntów	-	0,42ha
- wartość gruntów	-	49 664,00 zł
- wartość budowli	-	2 322 879,74 zł

Wykreślono ze stanu mienia:

- powierzchnia gruntów	-	2,19 ha
- wartość gruntów	-	27 474,00 zł
- wartość naniesień	-	0,00 zł

10.3. Wysokość dochodów oraz wartość własności nieruchomości

Dane o dochodach uzyskanych z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz sprzedaży ratalnej z lat ubiegłych

Ogółem:	-	14 058,80 zł
- sprzedaż gruntów	-	0,70 ha
- wartość gruntów	-	60 902,10 zł
- wartość budynków i budowli	-	0 zł

Dane o dochodach uzyskane z tytułu opłat za zarząd, użytkowanie wieczystego nieruchomości i innych niż własność praw majątkowych uzyskanych w 2019 roku:

- użytkowanie wieczyste	-	9 109,50 zł
- najem i dzierżawa	-	48 367,85 zł
- opłata adiacencka	-	29 742,11 zł
- opłata przekształceniowa	-	2 051,23 zł

Wartość nieruchomości stanowiących własność gminy i będących w użytkowaniu gminy ogółem na dzień 31 grudnia 2019 roku:

- powierzchnia gruntów	-	166,65 ha
- wartość gruntów	-	1 301 201,37 zł
- wartość budynków i budowli	-	51 520 404,42 zł

10.4. Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym gminy

Gmina Brudzeń Duży na dzień 31 grudnia 2019 r. posiadała 30 mieszkań w 8 budynkach komunalnych stanowiących własność Gminy:

- Brudzeń Duży ul. Toruńska 33

Budynek mieszkalny wielorodzinny murowany, kryty blachą wyposażony w instalację elektryczną i wodę - stan techniczny średni. W budynku tym znajdują się 4 lokale mieszkalne stanowiące własność gminy (zasiedlone).

- Główna 64

Budynek mieszkalny wielorodzinny murowany, kryty blachą, parterowy z poddaszem mieszkalnym, wyposażony w instalację elektryczną i wodną - stan techniczny średni. W budynku tym znajduje się 8 lokali mieszkalnych w tym 1 lokal (niezamieszkały).

- Parzeń 3

Budynek murowany, kryty eternitem składający się z 3 lokali mieszkalnych (zasiedlone) wyposażony w instalację elektryczną, stan techniczny średni.

- Sobowo 37

Jedno mieszkanie w budynku wielorodzinnym (były dworek), wyposażony w instalację elektryczną stan techniczny średni.

- Sikórz 74

Budynek mieszkalny parterowy wyposażony w instalację elektryczną, składający się z 3 lokali mieszkalnych (zasiedlone), stan techniczny średni.

- Sikórz 79

Budynek mieszkalny murowany, kryty dachówką, wyposażony w instalację elektryczną i wodną. W budynku tym jest 1 lokal mieszkalny (zasiedlone), stan techniczny średni.

- Strupczewo Duże 8

Budynek mieszkalny parterowy z poddaszem mieszkalnym, murowany kryty eternitem, wyposażony w instalację elektryczną i wodną. W budynku tym jest 7 lokali mieszkalnych.

- Siecień 134

Budynek Gminny - Ośrodek Zdrowia, na piętrze są 3 lokale mieszkalne. Wyposażony w instalację elektryczną i wodną, stan techniczny dobry.

Priorytetem dla Gminy jest utrzymanie w należyтым i niepogarszającym się stanie technicznym obiektów istniejącego zasobu mieszkaniowego zapewniając poprawę bezpieczeństwa ich mieszkańców, zabezpieczanie budynków przed degradacją oraz poprawa ich estetyki.

Stan techniczny zasobu mieszkaniowego uzależniony jest od wieku budynków, przeprowadzonych w przeszłości remontów oraz stanu ich utrzymania. Każdy z budynków wymaga bieżących napraw i remontów w związku z ich eksploatacją i wykorzystaniem. Potrzeby remontowe budynków i lokali wynikają także z konieczności utrzymania stanu technicznego budynków na poziomie zapewniającym bezpieczeństwo, ochronę zdrowia, życia ludzi i mienia w okresie jego użytkowania. Potrzeby w zakresie remontów budynków i lokali mieszkalnych określone są w oparciu o wyniki corocznych i pięcioletnich przeglądów technicznych wykonywanych zgodnie z art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo budowlane, ekspertyz i nakazów instytucji zewnętrznych oraz wyników systematycznej kontroli budynków.

11. POMOC SPOŁECZNA

11.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019 roku

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, które mają na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości.

W Gminie Brudzeń Duży liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Płocku na koniec 2019 r. uległa zmniejszeniu w porównaniu do roku 2018 o 50 osób i wynosiła 305 osób, co stanowi 3,72 % ogółu mieszkańców gminy, w tym: 199 kobiet. Liczba bezrobotnych w rozbiu na wiek : do 25 roku - 42 osoby, do 35 roku -100 osób, do 45 roku – 84 osoby, do 55 roku – 53 osoby, do 60 roku – 15 osób, powyżej 60 roku – 11 osób. Stopa bezrobocia w powiecie płockim stanowi 10,2%, w gminie Brudzeń Duży – około 3,72%, w województwie mazowieckim: 4,4% w Polsce: 5,2%.

System pomocy społecznej objął wsparciem 252 rodziny liczących 803 osób w rodzinach. Do Ośrodka wpłynęło 385 wniosków o pomoc, pracownicy socjalni sporządzili 533 wywiady środowiskowe, wydanych zostało 635 decyzji administracyjnych w tym 5 decyzji w całości odmowna.

Tabela 30. Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych - ogółem	342	252	803
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej - ogółem	X	160	371

Jednym z warunków uzyskania świadczeń z pomocy społecznej jest wystąpienie co najmniej jednej z przyczyn określonej w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, które przedstawia tabela. 2.

Tabela 31. Przestanki uzasadniające przyznanie pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
ubóstwo	140	376
sieroctwo	0	0
bezdomność	2	5
bezrobocie	88	232
długotrwała lub ciężka choroba	104	256
niepełnosprawność	76	172
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	34	114
w tym: rodziny niepełne	28	83
rodziny wielodzietne	6	30
Potrzeba ochrony macierzyństwa	44	215
w tym: wielodzietność	35	185
alkoholizm	5	9
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	9
narkomania	1	3
sytuacja kryzysowa	1	3
przemoc w rodzinie	1	5
zdarzenia losowe	1	1

Analiza danych pozwala stwierdzić, że najczęstszą przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest ubóstwo związane z problemem choroby lub bezrobocia. Problem długotrwałej lub ciężkiej choroby jest skutkiem starzenia się społeczeństwa oraz zagrożeń cywilizacyjnych. Zachorowanie członka rodziny wpływa często na obniżenie się statusu rodziny w związku z utratą bądź rezygnacją z zatrudnienia. Problem bezrobocia występuje na trzecim miejscu, jest najłatwiejszy do zdiagnozowania, z nim utożsamiają się klienci, potwierdzają go także dokumenty z urzędu pracy. Problem bezrobocia rzadko występuje w odosobnieniu. Brak pracy powoduje stałe obniżanie się standardu życia środowisk rodzinnych i w rezultacie nie rzadko pojawiają się takie problemy jak: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia.

Podstawą gospodarki finansowej Ośrodka jest plan finansowy opracowany na każdy rok budżetowy.

Budżet GOPS w 2019 r. wynosił: 12 019 941,00 zł i został wykonany w wysokości: 11 962 779,69 zł to jest w 99,52%. Na budżet składały się środki finansowe pochodzące z budżetu gminy - zadania własne, z budżetu Wojewody - dotacja zadań własnych z budżetu państwa, z budżetu Wojewody – zadania zlecone z budżetu państwa.

1. Zadania zlecone gminie

• Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Organizacja i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę. Bezpośrednim organizatorem zadania w gminie może być ośrodek pomocy społecznej lub zadanie to może zostać zlecone podmiotom zewnętrznym.

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi może być przyznana osobom, które wymagają wsparcia innych osób, a rodzina nie może go zapewnić. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone są w miejscu zamieszkania osoby chorej, na podstawie pisemnej decyzji administracyjnej, poprzedzonej złożeniem kompletnego wniosku i przeprowadzeniem przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu m.in. pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej, fizjoterapeuty.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze przeznaczone są dla:

- **osób dorosłych**, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego:
 - chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne)
 - upośledzonych umysłowo,
 - osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym,
- **w wyjątkowych przypadkach dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi**, pozbawionych dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, jeśli

nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć świadczonych przez inne zobowiązane podmioty.

W 2019 r. świadczone były specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 1 dziecka w okresie od 01.11.2019 r. do 31.12.2019 r. Koszt świadczonych usług specjalistycznych w 2019 r. wynosił **3000,00 zł.**

- **Świadczenia wychowawcze program „rodzina 500+”**

W 2019 roku w ramach programu wydatkowana została kwota ogółem: 7 202 610,00 zł, z tego na wypłatę świadczeń wychowawczych: 7 108 492,90 zł dla 1687 dzieci z 937 rodzin. Programem 500+ w gminie objęte zostały wszystkie dzieci do 18 roku życia. Kwotę: 94 117,10 zł wydatkowano na koszty związane z obsługą świadczeń wychowawczych tj. wynagrodzenie dla pracownika, szkolenie, koszty związane z przygotowaniem stanowiska pracy.

- **Świadczenia rodzinne**

W 2019 roku ze świadczeń rodzinnych korzystało 427 rodzin. Wypłacono 12 408 świadczeń rodzinnych na kwotę: 2 370 344,32 zł, zasiłek rodzinny otrzymały – 284 rodziny, zasiłek pielęgnacyjny - 183 osoby, świadczenie pielęgnacyjne – 32 rodziny, specjalny zasiłek opiekuńczy – 18 rodzin, zasiłek dla opiekunów – 2 osoby, świadczenie rodzicielskie – 45 osób. W sprawie świadczeń rodzinnych wydanych zostało łącznie 555 decyzji administracyjnych. Ponadto świadczeniobiorcy z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych zwrócili kwotę: 4 738,45 zł.

- **Świadczenia z funduszu alimentacyjnego**

W 2019 roku świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznano decyzją dla dzieci z 34 rodzin na kwotę: 221 399,88 zł. Wypłacono 548 świadczeń w tym: dla osób w wieku 0-17 lat – 391 świadczeń, dla osób w wieku 18-24 lata – 157 świadczeń. Wydano 36 decyzji administracyjnych.

- **Składki na ubezpieczenie zdrowotne**

W 2019 roku opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne na ogólną kwotę 8 874,99 zł.

- **Karta dużej rodziny**

W 2019 roku o wydanie Karty Dużej rodziny wpłynęło 69 wniosków, karty w formie tradycyjnej wydano dla 203 osób w tym: 123 rodziców i 80 dzieci oraz 107 kart w formie elektronicznej. Koszt programu wyniósł – 552,72 zł.

- **Program dobry start (wyprawka 300 +)**

Program „Dobry start” finansowany jest ze środków budżetu państwa. W 2019 roku w ramach programu wydatkowana została kwota ogółem: 344 720,00 zł, z tego na wypłatę świadczeń: 333 600,00 zł dla 1112 dzieci z 758 rodzin. Kwotę: 11 120,00 zł wydatkowano na koszty związane z obsługą świadczeń tj. wynagrodzenie dla pracownika, szkolenie, koszty związane z przygotowaniem stanowiska pracy.

2. Zadania własne gminy

- **Placówki opiekuńczo-wychowawcze**

W 2019 r. za pobyt 5 dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej Ośrodek wydatkował kwotę – 138 429,98 zł.

- **Domy pomocy społecznej**

W 2019 roku ze środków własnych gminy za pobyt 4 osób w Domach Pomocy Społecznej wydatkowano: 162 408,26 zł, w tym: za 3 osoby w DPS Zakrzewo, 1 osoba DPS Wyszogród.

- **Rodziny zastępcze**

W 2019 r. za pobyt 10 dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej Ośrodek wydatkował kwotę - 11 328,83 zł.

- **Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie**

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2019 roku ze środków własnych gminy wydatkowano ogółem: 1265,05 zł, z czego 28,90 zł na zakup materiałów oraz 1236,15 zł na zakup oprogramowania.

- **Wspieranie rodziny**

W ramach realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. 2019, poz. 1111 z późn.zm.), która zobowiązała gminy do organizacji pieczy zastępczej i wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w 2019 roku w wydatkowano ogółem 67 275,42 zł. w tym: ze środków własnych gminy: 47 808,46 zł i z dotacji wojewody: 20 862,00 zł. Wydatkowane środki przeznaczone na wynagrodzenie dla asystenta rodziny, który pracował z 15 rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

- **Składki na ubezpieczenie zdrowotne**

W 2019 roku opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej ogólną kwotę 15 623,94 zł.

- **Zasiłki i pomoc w naturze**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzeniu Dużym w 2019 roku na wypłatę świadczeń w formie zasiłków z pomocy społecznej wydatkował kwotę: 107 040,23 zł, w tym, z budżetu wojewody : 45 399,96 zł, z budżetu gminy 61 640,27 zł.

- **Zasiłek okresowy**

Na zasiłki okresowe Ośrodek wydatkował kwotę 45 420,74 zł, z tego ze środków własnych gminy w kwocie 20,78 zł oraz środki z budżetu wojewody w kwocie 45 399,96 zł. Zasiłki okresowe przyznano dla 38 rodzin liczących 73 osoby, wypłacono 136 świadczenia z tytułu: bezrobocia – dla 35 rodzin, długotrwałej choroby – dla 2 rodzin.

- **Zasiłek celowy**

Pomoc w formie zasiłków celowych przyznano dla 126 rodzin liczących 304 osoby. Ogólna kwota jaką wydatkowano na zasiłki celowe wynosiła – 61 619,49 zł, w tym wypłacono specjalne zasiłki celowe, przyznane rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe uprawniające do pomocy, lecz znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Pomoc została przyznana dla 29 rodzin na kwotę 14 650,00 zł. Zasiłki celowe przyznawano na zakup opału na okres zimowy, zakup leków i odzieży, zakup żywności, na opłaty za energię elektryczną.

- **Dodatki mieszkaniowe**

W 2019 roku na wypłatę dodatków mieszkaniowych wydatkowano kwotę: 4 889,04 zł przyznane dla 2 rodzin w ilości 15 świadczeń. Przyjęto 1 wniosek i wydano 1 decyzję.

• **Zasilek stały**

W 2019 r. zasilek stały był w dotowany ze środków wojewody. Pomoc w tej formie przyznano dla 38 osób w tym: dla 27 osób samotnie gospodarujących i dla 11 osób pozostających w rodzinie. Wyplaconych zostało 350 świadczeń na kwotę: 186 652,27 zł.

• **Usługi opiekuńcze**

Usługi opiekuńcze świadczone były w 15 środowiskach, w tym, dla 13 osób samotnych i 2 osoby zamieszkującej z rodziną. Na wynagrodzenia dla opiekunek świadczących usługi opiekuńcze wydatkowano ogółem: 107 471,86 zł, w tym: 15 787,96 zł – składki ZUS.

3. Program „Posilek w szkole i w domu”

Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posilek w szkole i w domu na lata 2019-2023” ma na celu wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia.

Ogółem na program w 2019 roku wydatkowano kwotę: 113 557,80 zł w tym: z dotacji wojewody: 89 600 zł, udział środków własnych gminy wynosił: 23 957,80 zł. co stanowi 21,10 % ogółu wydatków na dożywianie. Programem dożywiania objęto 292 osoby.

Dożywianie w formie posiłku prowadzone było w 5 placówkach szkolnych na terenie gminy, w tym: w 3 szkołach i 2 przedszkolach, oraz w szkołach podstawowych, gimnazjalnych (do czerwca 2019 r.) i szkołach ponadgimnazjalnych poza terenem gminy, do których uczęszczali uczniowie naszej gminy. Pomocą w postaci posiłku w szkole objęto 155 uczniów. Na zakup posiłków w szkołach wydatkowano kwotę – 86 557,80 zł, w tym ze środków własnych gminy – 18 557,80 zł, z dotacji wojewody – 68 000,00 zł. Przeciętny koszt jednego posiłku wyniósł: 3,69 zł.

Ponadto w ramach programu decyzją przyznano pomoc w formie zasiłku celowego na zakup produktów żywnościowych dla 59 rodzin, w których jest 124 osoby. Wydatkowano ogółem kwotę 27 000,00 zł, w tym: 5 400,00 zł – ze środków własnych gminy i 21 600,00 zł – ze środków wojewody. Koszt jednego świadczenia wynosił: 191,49 zł.

10.2. Gminne programy wspierania rodziny

1. Program wspierania rodziny w 2019 roku

Tabela 32. Działania w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Lp.	Cele	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie profilaktycznej działalności na rzecz rodzin wychowujących dzieci	Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych	GOPS, GKRPA, szkoła, Urząd Gminy, ZI	<ul style="list-style-type: none"> Rozpowszechnianie w środowisku lokalnym tj. w szkołach na terenie gminy materiałów profilaktycznych i informacyjnych. Placówki oświatowe z terenu gminy Brudzeń Duży prowadzą z uczniami zajęcia profilaktyczne z zakresu sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją, przejawami przemocy i innymi sytuacjami nieakceptowanymi społecznie w formie pogadanek, warsztatów, konkursów. Realizowano programy i zajęcia profilaktyczne: „Nie pal przy mnie

				proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie” w szkole oraz „Nikotynizm”, „Alkoholizm”, „Narkomania”.
		Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie marginalizowanej lub zagrożonej kryzysem	GOPS, szkoły,	<ul style="list-style-type: none"> 15 rodzin z dziećmi objętych jest stałym monitoringiem przez pracowników socjalnych i pedagogów szkolnych.
2.	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczych, wychowawczych i społecznych	Praca z rodziną: konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (socjalne, psychologiczne, prawne, zawodowe)	GOPS, GKRPA, PUP, szkoły	<ul style="list-style-type: none"> Pracownicy socjalni udzielili wsparcia w formie pracy socjalnej dla 160 rodzin. W Punkcie Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy pracowali specjaliści świadcząc pomoc osobom i rodzinom z terenu gminy. Psycholog przyjął 12 osób i przeprowadził 28 konsultacji, w tym: 9 konsultacji z dziećmi i młodzieżą do 18 roku życia. Z uwagi na brak terapeutów w 2019 r. pracownicy socjalni osoby z problemami kierowali do specjalistów na terenie powiatu plockiego (10 osób)
		Zapewnienie rodzinom z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> 15 rodzin objętych było wsparciem asystenta rodziny, 34 rodziny objęto pomocą ze względu na problemy opiekuńczo-wychowawcze.
		Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej: udzielanie pomocy w formie zasiłków, pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach, pomoc w formie stypendiów i wyprawek szkolnych, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	GOPS, BOSS, szkoły, organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> W 2019 r. wsparciem z pomocy społecznej objętych zostało 342 rodziny: zasiłek stały otrzymało 38 osób; zasiłek okresowy – 38 rodzin; zasiłek celowy- 126 rodzin; usługi opiekuńcze - 15 osób; specjalistyczne usługi opiekuńcze – 1 osoba; dożywianiem w szkole objętych zostało 155 uczniów; z puli dyrektora korzystało 26 uczniów; pomocą w formie zasiłku celowego na zakup żywności objętych było 124 osoby; w ramach aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych skierowano 7 osób do prac społecznie-użytecznych. Ze środków BOSS wypłacono: stypendia socjalne dla 89 uczniów; zasiłek szkolny otrzymały 3 osoby, stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe otrzymało 236 uczniów.
		Przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o dodatkach mieszkaniowych	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> Ze świadczeń rodzinnych korzystało 427 rodzin w tym: zasiłek rodzinny wypłacono dla – 284 rodzin; zasiłek pielęgnacyjny otrzymało – 183 osób; świadczenie pielęgnacyjne – 32 rodzin; specjalny zasiłek opiekuńczy – 18 rodzin; zasiłek dla opiekunów – 2 osoby; świadczenie rodzicielskie – 45 osób; jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka – 48 rodzin. 34 rodziny otrzymały

				<p>świadczenie z funduszu alimentacyjnego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dla 203 osób wydano Kartę Dużej Rodziny, w tym: dla 123 rodziców i 80 dzieci. • 2 rodziny otrzymały wsparcie finansowe w formie dodatków mieszkaniowych. • Pomoc w formie świadczenia wychowawczego z Programu Rodzina 500+ przyznano dla 1687 dzieci z 621 rodzin. • Pomoc w formie świadczenia „Dobry Start” (wyprawka 300+) otrzymało 1112 dzieci z 758 rodzin.
		<p>Podjęcie działań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii</p>	<p>GKRPA, Urząd Gminy, GOPS, szkoły</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Paczki bożonarodzeniowe dla dzieci z terenu gminy 400 szt. • GKRPA przeprowadziła w szkołach z terenu gminy konkurs o tematyce profilaktycznej pn. „Liderzy zdrowia”. • Wypoczynek letni- kolonie profilaktyczne dla 15 dzieci. • „Bezpieczne ferie i bezpieczne wakacje”- konkursy- 45 dzieci. • Wakacje z biblioteką- 15 osób. • Ferie z biblioteką- 15 osób.
		<p>Organizacja grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin z problemami wychowawczymi</p>	<p>GOPS, GKRPA, ZI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Odbyły się 2 spotkania w ramach: „Grupa wsparcia dla nieaktywnych kobiet” – uczestniczyły 4 osoby. • Rodziny mające problemy wychowawcze są kierowane do specjalistów na terenie powiatu płockiego (6 osób).
		<p>Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p>	<p>GOPS, ZI, GKRPA, PCPR,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Założono 17 NK - „A” wszczynających procedurę w 17 rodzinach; wypełniono 19 NK - „C” i 15 NK - „D”. • Skierowano 4 wnioski do sądu o wgląd w sytuację rodziny.
		<p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży</p>	<p>GKRPA, Policja, GOPS, szkoły, Urząd gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szkoły: spotkania młodzieży z policjantami- edukacja prawna, ustawa o nieletnich, konsekwencji prawnych stosowania różnych form przemocy i zachowań niebezpiecznych; Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w eliminowaniu napięć na tle problemów szkolnych i rodzinnych. Rozmowy interwencyjne i wspierające w sytuacjach trudnych; Zajęcia warsztatowe- Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży.
3.	<p>Zapewnienie opieki, wychowania oraz wsparcia dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki</p>	<p>Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej i w instytucjonalnej pieczy zastępczej</p>	<p>Urząd Gminy, GOPS, PCPR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 5 dzieci przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej, • 10 dzieci przebywało w rodzinie zastępczej.
		<p>Pomoc usamodzielnianym wychowankom pieczy</p>	<p>Urząd Gminy, PCPR, PUP,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR udzielił pomocy na usamodzielnienie dla 4 osób; pomoc

	rodzicielskiej	zastępczej w podjęciu zatrudnienia, uzyskaniu mieszkania, integracji ze środowiskiem	GOPS	na kontynuowanie nauki otrzymało 2 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, 1 wychowanek instytucjonalnej pieczy zastępczej. Pomoc rzeczową otrzymał 1 wychowanek Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego.
4.	Poprawa jakości współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodzin z dziećmi	Stała współpraca organizacji pozarządowych, szkół, policji, służby zdrowia, GOPS, sądów, kuratorów, PCPR, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego,	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	<ul style="list-style-type: none"> W 2019 r. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, Grupy Robocze odbyły 103 spotkania, W ramach współpracy ze szkołami odbyły się 4 spotkania, które dotyczyły wymiany informacji, wskazanie potrzeby udzielenia rodzinom pomocy lub podjęcie interwencji. Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny pozostają w stałym kontakcie z psychologami i pedagogami szkolnymi (bieżące rozwiązywanie problemów, wzajemna pomoc dotycząca kryzysowych sytuacji itp.)
		Doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystenta rodziny, rodzin wspierających i innych specjalistów)		

2. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2019 roku

Tabela 33. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2021

Lp.	Cele	Zadania	Realizacja działań
Koordinacja lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
1.	Zacieśnienie systemu wzajemnej współpracy poszczególnych instytucji z terenu gminy w zakresie przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> cykliczne spotkania zespołu interdyscyplinarnego oraz jego grup roboczych, Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku, opracowywanie programów, działań w tym edukacyjnych, akcji informacyjnych w zależności od potrzeb występujących w środowisku lokalnym, 	<ul style="list-style-type: none"> Odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego tj. 20.03.2019 r., 05.06.2019 r., 27.09.2019 r., 04.12.2019 r. GKRPA przeprowadziła w szkołach z terenu gminy konkurs o tematyce profilaktycznej pn. „Liderzy zdrowia”.
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych przemocą , opracowanie modelu interwencji i strategii postępowania w poszczególnych przypadkach, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> praca specjalistów: psycholog, prawnik, 1-2 razy w miesiącu (20 os.); praca członków ZI i Grup roboczych w indywidualnych przypadkach, (odbyło się 103 spotkania GR); tworzenie planów pomocy w indywidualnych przypadkach; W 17 rodzinach w związku z przemocą wszczęto 17 procedur "Niebieskie karty";

		<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań, • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, • powoływanie grup roboczych (interwencyjnych) w celu rozwiązywania indywidualnych przypadków przemocy, 	<ul style="list-style-type: none"> • udzielanie pomocy w ramach prowadzonej procedury "Niebieskie Karty" osobom dotkniętym przemocą w rodzinie przez specjalistów w grupach roboczych- utworzono 17 grup roboczych;
3.	Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy lokalnej kadry zajmującej się problematyką przemocy w rodzinie- współpraca między służbami, szkolenia, kursy, konferencje tematyczne.	<ul style="list-style-type: none"> • systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych tj. pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udział pedagogów w szkoleniach m.in. „Przeciwdziałanie zjawiskom agresji i przemocy, dyskryminacji i wykluczenia w szkole”, „Przeciwdziałanie dopalaczom i innym środkom psychotropowym”, • podnoszenie kwalifikacji pracowników poprzez udział w szkoleniach i seminariach.
Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
4.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz pracy ze sprawcą przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> • praca socjalna z osobami doznającymi przemocy, • kierowanie do psychologa ofiar oraz sprawców przemocy, działającego w ramach Punktu Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Brudzeniu Dużym, • współpraca z instytucjami z terenu powiatu płockiego prowadzącymi hostele, domy samotnej matki, • wdrażanie procedury „Niebieska Karta”, • prowadzenie działań terapeutycznych dla ofiar przemocy przy współpracy innych instytucji, • udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych, • nawiązanie współpracy z podmiotami podejmującymi działania w zakresie przemocy domowej, • rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności, • dostarczenie informacji społeczeństwu o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie oraz umieszczenie powyższych informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • ciągła praca socjalna pracowników socjalnych w środowisku – rozmowy wspierające z rodzinami, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych itp. (130 rodzin); • w ramach procedury "Niebieskie karty" praca z indywidualnym przypadkiem (17 rodzin); • założono 17 NK „A”, 19 NK „C” i 15 NK „D”; - 18 osób skierowano na działanie terapeutyczne do specjalistów; • W Punkcie Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy pracowali specjaliści świadcząc pomoc osobom i rodzinom z terenu gminy. Psycholog przyjął 12 osób i przeprowadził 28 konsultacji, w tym: 9 konsultacji z dziećmi i młodzieżą do 18 roku życia. Z uwagi na brak terapeuty osoby z problemami kierowano do specjalistów na terenie Płocka (10 osób). • na bieżąco udzielano informacji w zakresie przemocy w rodzinie osobom zgłaszającym się do ośrodka pomocy; • zamieszczenie na stronie internetowej GOPS: www.brudzenduzy.naszops.pl informacji o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o instytucjach świadczących pomoc dla mieszkańców gminy;
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej skierowanej do społeczności lokalnej			

5.	Edukacja środowiska lokalnego	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy (rozwijanie samoświadomości, asertywności, zaradności emocjonalno-społecznej wśród osób dotkniętych lub zagrożonych przemocą), • przygotowanie i udostępnianie broszur i ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie, • zamieszczanie w gablocie informacyjnej w GOPS Brudzeń Duży informacji o lokalnym systemie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie informacji na bieżąco podczas cyklicznych spotkań z pedagogami szkolnymi (spotkania odbyły się; 27.03.2019 r., 05.06.2019 r., 27.09.2019 r., 04.12.2019 r.) • rozpowszechniono w szkołach materiałów profilaktycznych (ulotki, plakaty, broszury) „Reaguj na przemoc”, „Stop dopalaczom”, „nie biorę, nie palę, nie piję”, pracownicy socjalni przekazywali informacje w rozmowie z rodzinami; • systematyczne zamieszczanie w gablocie informacyjnej w GOPS Brudzeń Duży informacji o lokalnym systemie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.
6.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca ze szkołami, świetlicami środowiskowymi, • edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją, przejawami przemocy, sytuacjami nieakceptowanymi społecznie. 	<p>Zajęcia i działania profilaktyczne:</p> <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny w Brudzeniu Dużym:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”- program promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki uniwersalnej - 22 osoby • „Dzień dobrego słowa”- zapobieganie agresji słownej - 247 osób • „Dzień bezpiecznego Internetu”- działania edukacyjno-profilaktyczne 247 osób • „Słowa mają moc”- dotyczący hejtu i przemocy słownej - 60 osób • Spektakl profilaktyczny „Pętla zdarzeń” – agresja i przemoc rówieśnicza • Ogólnopolski program społeczny „ Bądź kumplem nie dokuczaj” – zapobieganie przemocy – 80 osób • Lekcje profilaktyczne na temat radzenia sobie z agresją i przemocą - 247 osób <p><u>W ramach działalności świetlicy szkolnej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • „Dlaczego warto być miłym i uprzejmym”- działania edukacyjno- profilaktyczne – 40 osób <p>pogadanka „ Nie czyń drugiemu co Tobie niemiłe” – 40 osób</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Bądź życzliwy” zapobieganie przemocy słownej” – 40 osób • Dodatkowo szkoła realizowała spotkania edukacyjne i doradcze dla rodziców dotyczące zapobiegania agresji radzenia sobie z emocjami, przestrzegania przed używkami i uzależnieniami. <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sikorzu:</u></p> <p>W ramach działalności profilaktycznej:</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • zorganizowano dla uczniów spotkanie z Policją dotyczące przeciwdziałania agresji, przemocy oraz dopalaczy – 60 osób • realizacja programów profilaktycznych dotyczących dbania o zdrowie, prawidłowe odżywianie • organizacja festynu rodzinnego „Aktywniej po zdrowie” • organizacja czasu wolnego dla uczniów propagujące zachowania bez przemocy i agresji <p><u>Zespół Szkół w Sicieniu:</u> Prowadzono działania profilaktyczne w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie zajęć dot. procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych „ Jak zachować się gdy komuś dzieje się krzywda” • zajęcia radzenia sobie agresją i przemocą w tym cyberprzemocą oraz bezpiecznym korzystaniem z Internetu oraz zasad prawidłowej komunikacji kl. IV-VIII • „Szkolny dzień profilaktyki”- Inscenizacje „Bezpieczny Internet” – cała szkoła • Tworzenie plakatów „Jestem sobą- żyję mądrze” – kl. IV-VIII • zajęcia z instruktorem ds. uzależnień zajęcia dla klas VIII • przeprowadzenie ankiet badających stan bezpieczeństwa w szkole oraz problem zażywania środków uzależniających • szkolenie rady pedagogicznej i rodziców z zakresu używania narkotyków i dopalaczy. • konkurs plastyczny pod hasłem „ Nie hejtuję – reaguję!” • przeprowadzenie ankiet badających stan bezpieczeństwa w szkole oraz problem zażywania środków uzależniających, • ciągła praca z psychologiem i pedagogiem szkolnym.
--	--	--	---

10.3. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

1) Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy Brudzeń Duży za rok 2019.

Problemy wynikające z picia alkoholu oraz stosowania środków uzależnionych stanowią obecnie jedną z ważnych kwestii społecznych. Zjawiska te mają, bowiem istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia Polaków, zdolność do konkurencji na wymagającym rynku pracy a także relacje interpersonalne w środowisku społecznym.

Picie alkoholu i zażywanie środków odurzających w dalszym ciągu postrzegane są, jako swoisty sposób na życie, odtrutka na nudę, sposób na rozwiązanie problemów.

Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych został opracowany w oparciu o rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii.

Uchwałą Rady Gminy w Brudzeniu Dużym Nr VIII/54/07 z dnia 25 września 2007 roku w sprawie usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych przyjęto limit 60 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% i powyżej 18% zawartości alkoholu, a w 2019 r. wykorzystano – 26 punkty:

- 18 punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 8 punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży (bary, restauracje).

Realizatorem Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Odbiorcami programu są: dzieci i młodzież szkolna, osoby nadużywające alkoholu i ich rodziny, społeczność lokalna tut. gminy.

- Cele ogólne:
 - zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy,
 - zapobieganie uzależnień, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
 - zapobieganie spożywaniu alkoholu, szczególnie przez dzieci i młodzież,
 - zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów,
 - zwiększenie form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w oparciu o programy profilaktyczne.

- Cele szczegółowe:
 - zwiększenie bezpieczeństwa środowiska rodzinnego,
 - propagowanie w społeczności lokalnej abstynencji i trzeźwości.

Zadania Programu stanowią integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brudzeń Duży na lata 2017-2027.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, a także realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, należy do zadań własnych gminy (art. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art.5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii).

W szczególności zadania te obejmują:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń spełniających kryteria merytoryczne i finansowe oraz zapewniających tym samym profesjonalny poziom realizacji programu i mających w statucie zapis dotyczący działalności na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zamierzone efekty programu - Ograniczenie dostępności alkoholu

Zakłada się, że realizacja programu doprowadzi do:

- lepszego zrozumienia środowiska lokalnego i dynamiki zjawiska uzależnienia,
- zapobiegania i reagowania na wszelkie formy uzależnień,
- stworzenia systemu pomocy i zapobiegania wszelkiej formie uzależnień,
- współpraca różnych systemów wsparcia (psychologicznego, socjalnego i prawnego) i instytucji pomocowych.

2) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na terenie gminy Brudzeń Duży na rok 2019.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest sporządzony na podstawie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity z Dz. U. 2018 poz. 1030). Głównym celem programu jest ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów.

- Cele szczegółowe programu:

- Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganiu używania środków psychoaktywnych,
- Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych,
- Pogłębienie wiedzy na temat psychospołecznych uwarunkowań narkomanii,
- Zwiększenie liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych,
- Zwiększenie liczby i zróżnicowania dostępnych programów profilaktycznych uwzględniających problematykę zapobiegania narkomanii,
- Opracowanie standardów postępowania leczniczego, rehabilitacyjnego i programów ograniczania szkód zdrowotnych,
- Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych poprzez rozwój specjalistycznych placówek i programów,
- Wprowadzenie systemu szkoleń dla personelu prowadzącego leczenie, rehabilitację i programy ograniczania szkód zdrowotnych,
- Ograniczenie dostępności narkotyków dla indywidualnych użytkowników,
- Poprawa współdziałania odpowiednich służb,
- Stworzenie zintegrowanego systemu informacji o narkotykach i narkomanii,
- Ocena i interpretacja trendów epidemiologicznych (rozmiary zjawiska, wzory używania, zachowania ryzykowne) oraz identyfikacja nowych zjawisk na scenie środków odurzających i związanych z tym nowych zagrożeń.

- Zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
- Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Sporządził:

Zespół pracowników Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych pod kierunkiem Zastępcy Wójta Marii Agnieszki Maraszek.

Zatwierdził:

Wójt Gminy Brudzeń Duży Andrzej Dwojnych